

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Nauda/naudas Prasījumi](#) > [Maksātnespēja Un Bankrots](#) > [Poland](#)

Saturu nodrošina

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

Maksātnespēja un bankrots

 Polija

1 Pret kādiem subjektiem var vērst maksātnespējas procedūru?

Polijā maksātnespējas procesu Eiropas Parlamenta un Padomes 2015. gada 20. maija Regulas (ES) 2015/848 par maksātnespējas procedūrām (pārstrādāta redakcija) 1. panta 1. punkta izpratnē regulē divi likumi:

- 2003. gada 28. februāra Bankrota likums (*Prawo upadłościowe*, Likumu žurnāls (*Dziennik Ustaw*) 2016, Nr. 1520), ar grozījumiem;
- 2015. gada 15. maija Pārstrukturēšanas likums (Likumu žurnāls 2022, Nr. 2309, ar grozījumiem).

Bankrota likums regulē ar maksātnespēju saistītos likvidācijas procesus, t. i., “bankrotu” (*upadłość*). Pārstrukturēšanas likums regulē ar maksātnespējas risku saistītos procesus, t. i., “vienošanās apstiprināšanas procesu” (*postępowanie o zatwierdzenie układu*, 210.–226. pants), “paātrinātu vienošanās procesu” (*przyspieszone postępowanie układowe*, 227.–264. pants), “vienošanās procesu” (*postępowanie układowe*, 265.–282. pants) un “stāvokļa uzlabošanas procesu” (*postępowanie sanacyjne*, 283.–323. pants).

Bankrota procesa (*postępowanie upadłościowe*) mērķis ir, cik tas iespējams, maksimāli apmierināt kreditoru prasījumus un, ja tas ir pamatoti iespējams – ļaut parādnieka uzņēmumam turpināt pastāvēt. Bankrota procedūra tiek uzsākta tikai pēc pieprasījuma, un tajā ir divi posmi: bankrota pasludināšanas process un process, kas seko bankrota pasludināšanai.

Vienošanās apstiprināšanas process ļauj parādniekam noslēgt parādu nokārtošanas vienošanos bez tiesas iesaistīšanas, pašam iegūstot kreditoru balsis. Šo procesu var veikt, ja apstrīdētie prasījumi, kuri kreditoriem dod tiesības balsot par parādu nokārtošanas vienošanos, ir ne vairāk kā 15 % no visiem prasījumiem, kuri kreditoriem dod tiesības balsot par parādu nokārtošanas vienošanos.

Paātrināts vienošanās process ļauj parādniekam vienkāršotā veidā noslēgt parādu nokārtošanas vienošanos pēc prasījumu saraksta sagatavošanas un apstiprināšanas. Šo procesu var veikt, ja apstrīdētie prasījumi, kuri kreditoriem dod tiesības balsot par parādu nokārtošanas vienošanos, ir ne vairāk kā 15 % no visiem prasījumiem, kuri kreditoriem dod tiesības balsot par parādu nokārtošanas vienošanos.

Vienošanās process ļauj parādniekam noslēgt parādu nokārtošanas vienošanos pēc prasījumu saraksta sagatavošanas un apstiprināšanas. Šo procesu var veikt, ja apstrīdētie prasījumi, kuri kreditoriem dod tiesības balsot par parādu nokārtošanas vienošanos, ir ne vairāk kā 15 % no visiem prasījumiem, kuri kreditoriem dod tiesības balsot par parādu nokārtošanas vienošanos.

Stāvokļa uzlabošanas process ļauj parādniekam veikt stāvokļa uzlabošanas pasākumus (mērķis – parādnieka uzņēmuma reorganizācija) un noslēgt parādu nokārtošanas vienošanos pēc prasījumu saraksta sagatavošanas un apstiprināšanas. Stāvokļa uzlabošanas pasākumi ietver juridiskus un praktiskus pasākumus, kuru mērķis ir uzlabot parādnieka saimniecisko stāvokli un atjaunot tā spēju pildīt saistības, vienlaikus aizsargājot to pret piespiedi izpildi.

Bankrota procesu var uzsākt pret uzņēmēju. Saskaņā ar Polijas Civill kodeksa 43. panta 1. punktu uzņēmējs ir fiziska persona, juridiska persona vai organizatoriska vienība bez tiesībsubjektības, kam tiesībspēja ir piešķirta ar

atsevišķu normatīvo aktu, un kas savā vārdā veic darījumdarbību vai profesionālo darbību.

Bankrota pieteikumu var iesniegt parādnieks un jebkurš no tā personīgajiem kreditoriem.

Bankrota procesu var uzsākt arī pret:

1. sabiedrībām ar ierobežotu atbildību un vienkāršām akciju sabiedrībām, kas neveic saimniecisko darbību;
2. personālsabiedrību biedriem, kuri ar visu savu mantu neierobežoti atbild par personālsabiedrības saistībām;
3. partnerības biedriem.

Bankrota procesu var uzsākt arī pret fiziskām personām, kuras neveic saimniecisko darbību (Bankrota likuma 491. panta 1. punkta 1) apakšpunkts un turpmākie apakšpunkti). Šādu procesu veic tikai pēc parādnieka pieprasījuma, izņemot, ja parādnieks ir bijušais uzņēmējs – šādā gadījumā arī kreditors var iesniegt bankrota procesa pieteikumu vienu gadu pēc uzņēmēja izslēgšanas no attiecīgā reģistra.

Pārstrukturēšanas procesu var uzsākt pret:

1. uzņēmējiem Civillikuma 43. panta 1. punkta nozīmē;
2. sabiedrībām ar ierobežotu atbildību un vienkāršām akciju sabiedrībām, kas neveic saimniecisko darbību;
3. personālsabiedrību biedriem, kuri ar visu savu mantu neierobežoti atbild par personālsabiedrības saistībām;
4. partnerības biedriem.

Pārstrukturēšanas procesu saskaņā ar Pārstrukturēšanas likumu neuzsāk pret fiziskām personām, kuras neveic saimniecisko darbību. Pārstrukturēšanas procesu veic tikai pēc parādnieka pieprasījuma, izņemot stāvokļa uzlabošanas procesu, ko var uzsākt arī pēc kreditora pieprasījuma, ja parādnieks ir maksātnespējīgs.

Bankrota likumā ir paredzēts īpašs pārstrukturēšanas process, ko uzsāk pret fiziskām personām, kuras neveic saimniecisko darbību, t. i., process, lai fiziska persona, kura neveic saimniecisko darbību, varētu kreditoru sanāksmē noslēgt parādu nokārtošanas vienošanos (Bankrota likuma 491. panta 25.-38. punkts). Saskaņā ar šiem noteikumiem parādnieks, kas ir fiziska persona, kura neveic saimniecisko darbību un kura ir kļuvusi maksātnespējīga, var iesniegt pieteikumu maksātnespējas tiesā, lai kreditoru sanāksmē noslēgtu parādu nokārtošanas vienošanos. Pret parādnieku, kas iesniedzis bankrota pieteikumu, tiesa var uzsākt procesu, lai kreditoru sanāksmē noslēgtu parādu nokārtošanas vienošanos, izņemot gadījumus, kad bankrota pieteikumā parādnieks ir atteicies piedalīties procesā, lai kreditoru sanāksmē noslēgtu parādu nokārtošanas vienošanos. Tiesa apmierina parādnieka pieteikumu sākt procesu, lai kreditoru sanāksmē noslēgtu parādu nokārtošanas vienošanos, vai var uzsākt šādu procesu pret parādnieku, ja tā peļņit spēja un situācija nodarbinātības jomā liecina, ka parādnieks spēj segt procesa izmaksas, lai kreditoru sanāksmē noslēgtu parādu nokārtošanas vienošanos, un ka ir iespējams ar kreditoru noslēgt un īstenot parādu nokārtošanas vienošanos.

2 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var sākt maksātnespējas procedūru?

Bankrota procesu uzsāk pret parādnieku, kas kļuvis maksātnespējīgs (Bankrota likuma 10. pants).

Parādnieks ir maksātnespējīgs, ja tas vairs nespēj izpildīt savas finansiālās saistības, kuru termiņš ir iestājies. Tiek pieņemts, ka parādnieks ir zaudējis spēju izpildīt savas finansiālās saistības, ja to izpilde kavējas vairāk kā trīs mēnešus. Parādnieks, kas ir juridiska persona vai organizatoriska vienība bez tiesībsubjektības, kam tiesībspēja ir piešķirta ar atsevišķiem statūtiem, ir maksātnespējīgs arī tad, ja tā finansiālās saistības pārsniedz tā aktīvu vērtību un šāda situācija saglabājas ilgāk nekā 24 mēnešus. Tiesa var noraidīt bankrota pieteikumu, ja nepastāv īstermiņa risks, ka parādnieks noteiktā termiņā nespēs pildīt savas finansiālās saistības.

Pret maksātnespējīgu parādnieku vai parādnieku, kam draud maksātnespēja, var sākt pārstrukturēšanas procesu. Maksātnespējīgs parādnieks ir parādnieks, kas ir maksātnespējīgs Bankrota likuma 10. un 11. panta nozīmē. Parādnieks, kam draud maksātnespēja, ir parādnieks, kura saimnieciskais stāvoklis liecina, ka tas tuvākajā laikā varētu kļūt maksātnespējīgs.

Tiesa atsakās uzsākt pārstrukturēšanas procesu, ja tas kaitētu kreditoriem.

Turklāt Pārstrukturēšanas likumā ir arī paredzēti īpaši noteikumi katra veida pārstrukturēšanas procesa

uzsākšanai.

Vienošanās apstiprināšanas procesu un pātrināto vienošanās procesu var veikt, ja apstrīdētie prasījumi, kuri kreditoriem dod tiesības balsot par parādu nokārtošanas vienošanos, veido ne vairāk kā 15 % no visiem prasījumiem, kuri kreditoriem dod tiesības balsot par parādu nokārtošanas vienošanos.

Tiesa atsakās uzsākt vienošanās procesu un stāvokļa uzlabošanas procesu, ja nav *prima facie* pierādījumu, ka parādnieks spēs regulāri segt procesa izmaksas un saistības, kas radušās pēc tā uzsākšanas.

3 Kādi aktīvi ietilpst maksātnespējīgā parādnieka mantā? Kā rīkojas ar aktīviem, ko parādnieks iegūst vai kas pāriet parādnieka īpašumā pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Bankrota procesā manta ietver aktīvus, kas bankrotējušajai personai pieder bankrota pasludināšanas dienā, kā arī aktīvus, ko šī persona ieguvusi *bankrota procesa laikā* (*Bankrota likuma 62. pants*). *Izņēmumi no šī noteikuma* ir paredzēti Bankrota likuma 63.-67.a pantā.

Bankrota procesa manta neietver aktīvus, uz kuriem neattiecas piespiedu izpilde saskaņā ar 1964. gada 17. novembra Civilprocesa kodeksu (Likumu žurnāls 2023, Nr. 1550), maksātnespējīgās personas atalgojums par darbu apmērā, uz kuru neattiecas apķīlāšana, summas, kas iegūtas, izpildot ķīlu vai hipotēku, ja bankrotējušā persona ir rīkojies kā ķīlas vai hipotēkas administrators, apmērā, kas saskaņā ar administratora vienošanos attiecas uz citiem kreditoriem, kā arī nauda, kas tiek turēta tiesīgās iestādes bloķētā kontā 1997. gada 29. augusta Nodokļu kodeksa (*Ordynacja podatkowa*) (Likumu žurnāls 2021, Nr. 1540) 119.zg panta 2. punkta nozīmē. Ja fiziska persona, kurai nav apgādājamo, tiek atzīta par bankrotējušu, bankrota procesa mantā neietilpst arī daļa no bankrotējušās personas ienākumiem, kas, ieskaitot ienākumus, kas izslēgti no bankrota procesa mantas saskaņā ar 1. punktu, atbilst 150 % no summas, kura noteikta 2004. gada 12. marta Sociālās palīdzības likuma (*Ustawa o Pomocy Społecznej*) (Likumu žurnāls 2021, Nr. 2268 un 2270 un Likumu žurnāls 2022, Nr. 1, 66 un 1079) 8. panta 1. punkta 1. apakšpunktā. Ja fiziska persona ar apgādājamajiem tiek atzīta par bankrotējušu, bankrota procesa mantā neietilpst arī daļa no bankrotējušās personas ienākumiem, kas, ieskaitot ienākumus, kuri izslēgti no bankrota procesa mantas saskaņā ar 1. punktu, atbilst summai, ko iegūst, no bankrotējušās personas atkarīgo personu skaitam pieskaitot bankrotējušo personu un reizīnot ar 150 % no summas, kura noteikta 2004. gada 12. marta Sociālās palīdzības likuma 8. panta 1. punkta 2. apakšpunktā.

Pēc maksātnespējīgās personas vai pārvaldnieka pieprasījuma tiesnesis bankrota procesā var citādi noteikt maksātnespējīgās personas ienākumu daļu, kas nav iekļauta bankrota procesa mantā saskaņā ar 1.a vai 1.b punktu, ņemot vērā bankrotējušās personas un apgādājamo īpašās vajadzības, tostarp viņu veselības stāvokli, mājokļa vajadzības un to, kā tās var apmierināt.

Turklāt ar kreditoru sapulces lēmumu no bankrota procesa mantas var izslēgt citus bankrotējušās personas aktīvus.

Bankrota procesa mantā neietilpst arī aktīvi, kuru mērķis ir palīdzēt bankrotējušās personas darbiniekiem un to ģimenēm, un kuri ir naudas līdzekļu formā, kas glabājas atsevišķā sabiedrības sociālo pabalstu fonda kontā, kas izveidots saskaņā ar sabiedrības sociālo pabalstu fonda noteikumiem, kopā ar naudas summām, ko šajā kontā iemaksā pēc bankrota pasludināšanas, ieskaitot mājokļa aizdevumu atmaksu, par fondā glabāto naudu uzkrāto bankas procentu izmaksu un nodevas, ko iekasē no personām, kuras izmanto fonda finansētos un bankrotējušās personas organizētos sociālos pakalpojumus un pabalstus.

Pārstrukturēšanas procesā vienošanās mantā ietilpst aktīvi, ko izmanto uzņēmuma darbībai, un parādniekam piederošie aktīvi (Pārstrukturēšanas likuma 240., 273. un 294. pants).

4 Kādas ir parādnieka pilnvaras un kādas - maksātnespējas administratora pilnvaras?

Bankrota procesā (procesā, kura mērķis ir likvidēt parādnieka aktīvus) parādniekam atņem tiesības pārvaldīt tā aktīvus. Aktīvu (bankrota procesa mantas) pārvaldību pārņem pārvaldnieks (syndyk). Pārvaldnieks pārņem arī citus ar parādnieka uzņēmuma darbību saistītos pienākumus – darba vadīšanu, ziņošanas prasību pildīšanu utt.

Kā bankrota procesa dalībniekam bankrotējušajam parādniekam ir tiesības uz Bankrota likumā noteiktajiem tiesiskās aizsardzības līdzekļiem attiecībā uz konkrētiem lēmumiem, ko procesā gaitā pieņēmusi tiesa un bankrota procesa tiesnesis, un tas ir tiesīgs iesniegt iesniegumus procesa gaitā saskaņā ar Bankrota likumu.

Pārstrukturēšanas procesā parādnieka un maksātnespējas procesa administratora pilnvaras dažādu veidu procesos atšķiras.

Vienošanās apstiprināšanas procesā parādnieks var veikt visas darbības, izņemot laikposmā no dienas, kad pieņemts lēmums par parādu nokārtošanas vienošanās apstiprināšanu, līdz dienai, kad šis lēmums kļuvis galīgs. Šajā laikposmā piemēro tāds pašus noteikumus kā paātrinātajā parādu nokārtošanas vienošanās procesā, t. i., parādnieks var veikt parastās pārvaldības darbības. Darbībām, kas nav parastās pārvaldības darbības, nepieciešama vienošanās uzrauga piekrišana.

Paātrinātā vienošanās procesā un vienošanās procesā parādnieks var veikt parastās pārvaldības darbības; taču darbībām, kas nav parastās pārvaldības darbības, ir vajadzīga tiesas uzrauga piekrišana, ja vien tām nav vajadzīga kreditoru komitejas piekrišana.

Stāvokļa uzlabošanas procesā parādnieks zaudē pārvaldības tiesības un darbības veic maksātnespējas procesa administrators, izņemot, ja tām nepieciešama kreditoru komitejas piekrišana.

Stāvokļa uzlabošanas procesā, ja šī procesa efektīvai norisei nepieciešama parādnieka vai tā pārstāvju personīga dalība un tas vienlaikus garantē pienācīgu pārvaldību, tiesa var ļaut parādniekam pārvaldīt visu uzņēmumu vai tā daļu, nepārsniedzot parastās pārvaldības darbības.

5 Saskaņā ar kādiem nosacījumiem var izmantot ieskaitu?

Bankrota procesā bankrotējušās personas prasījumiem var piemērot *ieskaitu* ar kreditora prasījumiem, ja abi prasījumi ir pastāvējuši bankrota pasludināšanas dienā, pat ja kādam no tiem vēl nav iestājies izpildes termiņš (Bankrota likuma 93. pants).

Ieskaits nav pieļaujams, ja bankrotējušās personas kreditors ieguvis prasījumu cesijas vai indosamenta ceļā pēc bankrota pasludināšanas vai ieguvis to 12 mēnešu laikā pirms bankrota pasludināšanas, zinot, ka pastāv bankrota pasludināšanas pamats, izņemot, ja iegūšana bijusi saistīta ar tāda parāda atmaksu, par ko bijis atbildīgs ieguvējs (saistība bijusi personīga vai nodrošināta ar konkrētu īpašumu) (Bankrota likuma 94. pants).

Ieskaits nav pieļaujams, ja kreditors kļuvis par bankrotējušās personas parādnieku pēc bankrota pasludināšanas dienas (Bankrota likuma 95. pants).

Kreditors, kas vēlas izmantot tiesības uz *ieskaitu*, par to iesniedz paziņojumu ne vēlāk kā prasījuma pieteikšanas dienā (Bankrota likuma 96. pants).

Pārstrukturēšanas procesā vispārējie noteikumi par savstarpēju prasījumu ieskaitu paredz šādus ierobežojumus:

- kreditors kļuvis par parādnieka parādnieku pēc dienas, kad uzsākts pārstrukturēšanas process;
- pēc pārstrukturēšanas procesa uzsākšanas parādnieka, kuram piemērots pārstrukturēšanas process, parādnieks kļuvis par tā kreditoru, cesijas vai indosamenta ceļā iegūstot tāda prasījuma tiesības, kas radies pirms pārstrukturēšanas procesa uzsākšanas dienas.

Savstarpēju prasījumu *ieskaits* var tikt veikts, ja prasījums iegūts tāda parāda atmaksas rezultātā, par kuru atbildīgs ieguvējs (personīgas saistības vai ar konkrētu īpašumu nodrošinātas saistības), un ja ieguvēja parādsaistības iestājušās pirms dienas, kad iesniegts paātrinātas parādu nokārtošanas vienošanās pieteikums.

Kreditors, kas pārstrukturēšanas procesā vēlas izmantot *ieskaitu*, par to iesniedz paziņojumu parādniekam vai, ja parādniekam ir atņemtas pārvaldības tiesības – maksātnespējas procesa administratoram – ne vēlāk kā 30 dienas pēc pārstrukturēšanas procesa uzsākšanas vai, ja *ieskaita* pamats radies vēlāk – ne vēlāk kā 30 dienas pēc *ieskaita* pamata rašanās. Paziņojums ir spēkā arī tad, ja tas iesniegts tiesas uzraugam (Pārstrukturēšanas likuma 53., 273. un 297. pants).

6 Kā maksātnešpējas procedūra ietekmē spēkā esošus līgumus, kuros parādnieks ir līgumslēdzēja puse?

Bankrota likuma 83.-118. pantā ietverti īpaši noteikumi par bankrota pasludināšanas ietekmi uz bankrotējušās personas saistībām, 119.-123. pantā – par bankrotējušās personas saņemto mantojumu, 124.-126. pantā – par bankrotējušās personas laulāto mantiskajām attiecībām.

Bankrota likuma 81. un 82. pants aizliedz bankrota procesa mantā iekļautos aktīvus apgrūtināt ar ķīlu, reģistrētu ķīlu vai hipotēku.

Tāda līguma noteikumi, kā puse ir bankrotējusī persona, kuri liedz vai kavē sasniegt bankrota procesa mērķi, nav spēkā attiecībā uz bankrota procesa mantu. Līgums, ar ko nodod īpašumtiesības, prasījumu vai citas tiesības, un kas noslēgts, lai nodrošinātu prasījumu, attiecībā uz bankrota procesa mantu ir spēkā, ja tas noslēgts rakstiski un apliecinātā datumā, izņemot, ja tas ir līgums par finanšu nodrošinājumu (Bankrota likuma 84. pants).

85. un 85.a pantā ir paredzēti detalizēti noteikumi attiecībā uz pamatlīgumiem par nākotnes līgumu finansēšanas darījumiem vai vērtspapīru pārdošanu ar atpirkuma līgumiem.

Bankrotējušās personas finansiālajām saistībām, kuru izpildes termiņš vēl nav iestājies, šis termiņš iestājas dienā, kad pasludināts bankrots. Dienā, kad pasludina bankrotu, nemonetāras saistības kļūst par monetārām saistībām un iestājas to izpildes pienākums, arī ja vēl nav pienācis to izpildei noteiktais termiņš (Bankrota likuma 91. pants).

Kreditors bankrota procesā uz prasījumu no līguma, kas noslēgts, pieņemot bankrotējušās personas izteiktu oferti, var atsaukties tikai tad, ja bankrotējusī persona paziņojumu, ar ko tā pieņem oferti, iesniegusi pirms bankrota pasludināšanas.

Ja bankrota pasludināšanas dienā pilnībā vai daļēji nav izpildītas saistības, ko paredz līgums par savstarpēju izpildījumu, pārvaldnieks ar bankrota procesa tiesneša (*šēdzia komisarz*) piekrišanu var izpildīt bankrotējušās personas saistības un lūgt otru pusi izpildīt savstarpējo saistību, vai atkāpties no līguma, sākot ar bankrota pasludināšanas dienu. Ja bankrota pasludināšanas dienā bankrotējusī puse ir tāda līguma puse, kas nav līgums par savstarpēju izpildījumu, pārvaldnieks var atkāpties no šī līguma, ja likumā nav paredzēts citādi.

Pēc otras puses pieprasījuma, kas iesniegts apliecinātā datumā, pārvaldnieks trīs mēnešu laikā paziņo, vai tas atkāpjas no līguma vai pieprasa tā izpildi. Ja pārvaldnieks minētajā termiņā neiesniedz šādu paziņojumu, uzskata, ka tas atkāpies no līguma.

Otra puse, kam ir pienākums agrāk izpildīt saistību, var apturēt saistības izpildi, kamēr nav izpildīta vai abpusēji nodrošināta abpusējā saistība. Otrai pusei uz to nav tiesību, ja vienošanās noslēgšanas laikā tā zinājusi vai tai vajadzējis zināt par bankrota pasludināšanas pamatu (Bankrota likuma 98. pants).

Ja pārvaldnieks atkāpjas no līguma, otrai pusei nav tiesību uz veiktā izpildījuma atdošanu arī tad, ja tas veido daļu no bankrota procesa mantas. Bankrota procesā puse var prasīt atlīdzinājumu par izpildīto saistību un nodarītajiem zaudējumiem, iesniedzot šos prasījumus pārvaldniekam, izmantojot IKT sistēmu, kas atbalsta tiesas procesu (Bankrota likuma 99. pants).

Pārdevējs var prasīt bankrotējušajai personai atgriezt tai nosūtītus kustamus aktīvus, ieskaitot vērtspapīrus, par to nesaņemot pirkuma maksu, ja bankrotējusī persona vai tāda persona, kuru bankrotējusī persona pilnvarojusi rīkoties ar aktīviem, minētos aktīvus nav ieguvusi pirms bankrota pasludināšanas. Turklāt izplatītājam, kas nosūtījis aktīvus bankrotējušajai personai, ir tiesības uz to atgriešanu. Pārdevējs vai izplatītājs, kam atgriezti aktīvi, atlīdzina izmaksas, kas jau radušās vai radīsies, un avansa maksājumus. Tomēr pārvaldnieks var paturēt aktīvus, ja tas samaksā vai garantē cenu, kas jāmaksā bankrotējušajai personai, un izmaksas. Pārvaldniekam šādas tiesības saglabājas mēneša laikā pēc atgriešanas pieprasījuma (Bankrota likuma 100. pants).

Bankrotējušās personas noslēgtie komisijas vai nosūtīšanas līgumi, kuros bankrotējusī persona ir komitents vai nosūtītājs, kā arī bankrotējušās personas noslēgtie vērtspapīru pārvaldības līgumi izbeidzas ar bankrota pasludināšanu. Bankrota procesā var izvirzīt prasījumus, kuru pamatā ir šādi radušies zaudējumi.

Dienā, kad tiek pasludināts bankrots, ir iespējams bez kompensācijas atteikties no bankrotējušās personas

noslēgtiem komisijas vai nosūtīšanas līgumiem, kuros bankrotējusi persona ir komitents vai nosūtītājs (Bankrota likuma 102. pants).

Komercaģenta līgumi izbeidzas dienā, kad kāda no pusēm pasludina bankrotu. Komitenta bankrota gadījumā komercaģents bankrota procesā var prasīt zaudējumu atlīdzību, kas tam radušies līguma izbeigšanās dēļ (Bankrota likuma 103. pants).

Ja patapinājuma devējs vai patapinājuma ņēmējs paziņo par bankrotu, patapinājuma līgumu izbeidz pēc jebkuras puses pieprasījuma, ja tā objekts jau ir ticis nodots. Ja objekts vēl nav ticis nodots, līgums izbeidzas (Bankrota likuma 104. pants).

Ja kāda no aizdevuma līguma pusēm paziņo par bankrotu, aizdevuma līgums izbeidzas, ja aizdevuma objekts vēl nav ticis aizdots (Bankrota likuma 105. pants).

Nekustamā īpašuma īres vai nomas līgums ir pusēm saistošs, ja līguma objekts ir darīts pieejams īrniekam vai nomniekam (Bankrota likuma 107. pants). Ievērojot bankrota procesa tiesneša lēmumu, pārvaldnieks izbeidz bankrotējušās personas noslēgto nekustamā īpašuma īres vai nomas līgumu, par to paziņojot trīs mēnešus iepriekš, pat ja nav pieļaujams, ka bankrotējusi persona šādi izbeidz līgumu. Bankrota procesā izbeigtā līguma otra puse var pieprasīt kompensāciju par to, ka nekustamā īpašuma īres vai nomas līgums ir izbeigts pirms līgumā noteiktā termiņa, iesniedzot šos prasījumus pārvaldniekam, izmantojot IKT sistēmu, kas atbalsta tiesas procesu. Iepriekš minētie noteikumi *mutatis mutandis* attiecas uz uzņēmuma vai tā organizētas daļas īri vai nomu (Bankrota likuma 109. pants).

Kredītlīgums izbeidzas ar bankrota pasludināšanu, ja aizdevējs nav darījis līdzekļus pieejamus bankrotējušajai personai līdz konkrētajai dienai. Bankrota procesā aizdevējs var pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu, iesniedzot šos prasījumus pārvaldniekam, izmantojot IKT sistēmu, kas atbalsta tiesas procesu (Bankrota likuma 111. pants).

Bankrota pasludināšana neskar bankrotējušās personas bankas konta līgumus, vērtspapīru konta līgumus vai kopējā konta līgumus (Bankrota likuma 112. pants).

Pārstrukturēšanas procesā no dienas, kad tas uzsākts, līdz tā noslēgšanas dienai vai dienai, kad lēmums par procesa pārtraukšanu kļūst galīgs, nav pieļaujams, ka parādnieks vai maksātnespējas procesa administrators pilda saistības, kas izriet no prasījumiem, kurus saskaņā ar likumu aptver parādu nokārtošanas vienošanās.

Nav spēkā tādi līguma noteikumi, kas paredz parādnieka tiesisko attiecību grozīšanu vai izbeigšanu, ja tiek iesniegts pieprasījums pārstrukturēšanas procesa uzsākšanai vai uzsākts šāds process.

Tāda līguma noteikumi, kā puse ir parādnieks, kuri liedz vai kavē sasniegt pārstrukturēšanas procesa mērķi, attiecībā uz vienošanās mantu nav spēkā.

Pārstrukturēšanas likuma 250. pantā ir paredzēti detalizēti noteikumi par pamatlīgumiem par nākotnes līgumu finansēšanas darījumiem vai vērtspapīru pārdošanu ar atpirkuma līgumiem.

No dienas, kad uzsākts pārstrukturēšanas process, līdz tā noslēgšanas dienai vai dienai, kad lēmums par procesa izbeigšanu kļuvis galīgs, nav pieļaujams, ka iznomātājs bez kreditoru komitejas piekrišanas izbeidz īres vai nomas līgumu par telpām vai nekustamo īpašumu, kur darbojas parādnieka uzņēmums.

Minētie noteikumi *mutatis mutandis* attiecas arī uz kredītlīgumiem par naudas līdzekļiem, kas aizņēmējam kļuvuši pieejami pirms procesa uzsākšanas dienas, nomas, īpašuma apdrošināšanas, bankas konta līgumiem, galvojuma līgumiem, līgumiem par parādniekam piešķirtajām licencēm un garantijām vai kredītvēstulēm, kas izdotas pirms pārstrukturēšanas procesa uzsākšanas dienas, un citiem līgumiem, kam ir būtiska nozīme parādnieka uzņēmuma pārvaldībā (Pārstrukturēšanas likuma 256., 273. un 297. pants).

Turklāt stāvokļa uzlabošanas procesā maksātnespējas procesa administrators ar bankrota procesa tiesneša piekrišanu var atkāpties no līguma par savstarpēju izpildījumu, kas līdz stāvokļa uzlabošanas procesa uzsākšanas dienai nav pilnībā vai daļēji izpildīts, ja minētā līguma otras puses izpildījums ir nedalāms. Ja līguma otras puses izpildījums ir dalāms, šo noteikumu piemēro *mutatis mutandis*, ciktāl otrai pusei līgums ir jāizpilda pēc stāvokļa uzlabošanas procesa uzsākšanas. Ja maksātnespējas procesa administrators atkāpjas no līguma, otra puse var pieprasīt, lai tai atdod izpildījumu, kas sniegts pēc stāvokļa uzlabošanas procesa uzsākšanas un pirms tam, kad šī puse saņēmusi paziņojumu par atkāpšanos, ja izpildījums ir daļa no parādnieka aktīviem. Ja tas nav iespējams,

otra puse var vienīgi prasīt izpildījuma un tai radušos zaudējumu atlīdzināšanu. Uz šiem prasījumiem neattiecinā parādu nokārtošanas vienošanos (Pārstrukturēšanas likuma 298. pants).

7 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē procedūras, ko sākuši individuāli kreditori (izņemot tiesvedībā esošas lietas)?

Tiesa pēc parādnieka, pagaidu uzrauga vai kreditora, kurš iesniedzis bankrota pieteikumu, pieprasījuma var apturēt izpildes procesu un atcelt bankas konta arestu, ja tas ir nepieciešams bankrota procesa mērķu sasniegšanai (Bankrota likuma 39. pants).

Izpildes process attiecībā uz bankrota procesa mantā ietilpstošajiem aktīviem tiek uz likuma pamata apturēts no dienas, kad pasludināts bankrots. Šo procesu izbeidz saskaņā ar normatīvo aktu, kad stājies spēkā lēmums par bankrota pasludināšanu (Bankrota likuma 146. pants).

Pēc bankrota pasludināšanas tiesas, administratīvo vai administratīvās tiesas procesu par bankrota procesa mantu var uzsākt tikai pārvaldnieks un to var uzsākt tikai pret pārvaldnieku (Bankrota likuma 144. pants).

Pārstrukturēšanas procesā *izpildes* procesu attiecībā uz prasījumu, kam vienošanās noteikta ar likumu un kas uzsākts pirms pārstrukturēšanas procesa uzsākšanas, aptur uz likuma pamata minētā procesa uzsākšanas dienā (Pārstrukturēšanas likuma 259., 278. pants). Stāvokļa uzlabošanas procesā apturēšana attiecas uz visiem izpildes procesiem, kas skar uzlabošanas procesa mantā ietvertos parādnieka aktīvus (Pārstrukturēšanas likuma 312. pants).

Dienā, kad lēmums par parādu nokārtošanas vienošanās apstiprināšanu kļūst galīgs, pret parādnieku veikts nodrošinājuma un *izpildes process*, lai apmierinātu prasījumus, uz kuriem attiecinā parādu nokārtošanas vienošanos, izbeidz uz likuma pamata. Apturētos nodrošinājuma un *izpildes procesus*, ko veic pret parādnieku, lai apmierinātu prasījumus, uz kuriem neattiecinā parādu nokārtošanas vienošanos, var atsākt pēc kreditora pieprasījuma (Pārstrukturēšanas likuma 170. pants).

Vienošanās procesa, paātrinātā vienošanās procesa vai stāvokļa uzlabošanas procesa uzsākšana neliedz kreditoram sākt tiesas, administratīvo vai administratīvās tiesas procesu, kā arī šķīrējtiesas procesu, lai atsauktos uz prasījumiem, kurus iekļauj prasījumu sarakstā (Pārstrukturēšanas likuma 257., 276. un 310. pants).

8 Kā maksātnespējas procedūra ietekmē tādu procedūru turpināšanu, kas ir tiesvedībā maksātnespējas procedūras sākšanas brīdī?

Pēc bankrota pasludināšanas tiesa *ex officio* aptur procesu, ja tas attiecas uz bankrota procesa mantu, t. i., ja tā rezultāts var ietekmēt bankrota procesa mantu (tas attiecas uz bankrota procesa mantā ietilpstošu objektu) un ir pasludināts bankrots, un bankrota pasludināšanas procesā ir iecelts obligātais administrators (Civilprocesa kodeksa (*kodeks postępowania cywilnego*) 174. panta 1. punkta 4. un 5. apakšpunkts). Tiesa aicina pārvaldnieku vai obligāto administratoru piedalīties procesā (Civilprocesa kodeksa 174. panta 3. punkts). Ja bankrotējusi persona (parādnieks) ir prasītājs, tiesa *ex officio* atsāk apturēto procesu uzreiz pēc tam, kad iecelts pārvaldnieks (obligātais administrators) (Civilprocesa kodeksa 180. panta 1. punkta 5. apakšpunkts).

Uzsākt tiesvedību pret pārvaldnieku var tikai tad, ja bankrota procesā prasījuma nav iekļauts prasījumu sarakstā un ir izsmeltas kodeksā paredzētās iespējas (Bankrota likuma 145. pants).

Pārstrukturēšanas procesā aptur notiekošu tiesvedību (risinās procesa uzsākšanas brīdī), ja process attiecas uz vienošanās mantu (vai stāvokļa uzlabošanas procesa mantu) un pārstrukturēšanas procesā ir iecelts maksātnespējas procesa administrators vai ja procesā par stāvokļa uzlabošanas procesa uzsākšanu ir iecelts pagaidu administrators, un process attiecas uz nodrošinātiem aktīviem (Civilprocesa kodeksa 174. panta 1. punkta 4. un 5. apakšpunkts). Tiesa aicina pagaidu administratoru vai maksātnespējas procesa administratoru piedalīties procesā (Civilprocesa kodeksa 174. panta 3. punkts).

Prasījuma pieņemšana, atteikšanās no prasījuma, parādu nokārtošanas vienošanās vai lietā būtisko faktu atzīšana no parādnieka puses šādos gadījumos bez tiesas uzrauga piekrišanas nerada tiesiskas sekas (Pārstrukturēšanas likuma 258. pants).

9 Kādas galvenās iezīmes raksturo kreditoru dalību maksātnespējas procedūrā?

Kreditoru piedalīšanos bankrota procesā regulē Bankrota likuma 189.-213. pants. Piedalīties kreditoru sapulcē un balsot ir tiesīgi kreditori, kuru prasījumi ir tikuši atzīti.

Bankrota procesa tiesnesis *ex officio* izveido kreditoru komiteju, ja to uzskata par vajadzīgu, vai pēc pieprasījuma, un ieceļ amatā un atbrīvo no amata komitejas locekļus. Komiteja sniedz palīdzību pārvaldniekam, uzrauga tā darbības, izvērtē bankrota procesa mantā ietilpstošo līdzekļu stāvokli, dod atļauju darbībām, ko var veikt vienīgi ar kreditoru komitejas atļauju, un sniedz atzinumu par citiem jautājumiem, ja to lūdzis bankrota procesa tiesnesis vai pārvaldnieks. Kreditoru komiteja var lūgt bankrotējušo personu vai pārvaldnieku sniegt precizējumus, kā arī izvērtēt bankrota reģistrus un dokumentus, ciktāl ar to netiek aizskarta darījumdarbības konfidencialitāte.

Kreditoru komitejas atļauja nepieciešama šādu pārvaldnieka veiktu darbību atzīšanai par spēkā esošām:

1. pārvaldnieka turpmākai uzņēmuma pārvaldībai, ja tā turpinās ilgāk nekā trīs mēnešus pēc bankrota pasludināšanas;
2. atteikumam pārdot uzņēmumu kopumā;
3. tiešai bankrota procesa mantā iekļauto aktīvu pārdošanai;
4. aizdevuma vai kredīta līgumu noslēgšanai, kā arī bankrotējušās personas aktīvu apgrūtināšanai ar ierobežotām īpašumtiesībām;
5. apstrīdētu prasījumu ieļaušanai, atteikumam vai parādu nokārtošanas vienošanās noslēgšanai, kā arī strīda iesniegšanai šķīrējtiesā.

Izņēmums ir gadījumi, kad kāda no minētajām darbībām jāveic nekavējoties un ar to saistītā vērtība nepārsniedz 10 000 PLN, un tādā gadījumā pārvaldnieks, tiesas uzraugs vai maksātnespējas procesa administrators to var veikt bez komitejas atļaujas.

Turklāt kustamo aktīvu pārdošanai nav nepieciešama kreditoru komitejas atļauja, ja visu saskaņā ar inventāra sarakstu bankrota procesa mantā ietilpstošo kustamo aktīvu aplēstā vērtība nepārsniedz 50 000 PLN, bet prasījumu un citu tiesību pārdošanai – ja visu saskaņā ar inventāra sarakstu bankrota procesa mantā ietilpstošo prasījumu un citu tiesību nominālvērtība nepārsniedz 50 000 PLN.

Kreditors bankrota procesā var iesniegt parādu nokārtošanas vienošanās priekšlikumu.

Kreditori var apstrīdēt arī bankrota lietu tiesas vai bankrota procesa tiesneša lēmumu par pārvaldnieka grāmatvedības pārskatu apstiprināšanu, lēmumus par prasījumu sarakstu, tostarp par citu kreditoru prasījumiem, sadales plānu, pārvaldnieka atlīdzību un lēmumu izbeigt vai apturēt bankrota procesu.

Kreditoru piedalīšanos pārstrukturēšanas procesā regulē Pārstrukturēšanas likuma 104.-139. pants. Kreditori, kuru prasījumi ir iekļauti apstiprināto prasījumu sarakstā, kā arī kreditori, kas ierodas uz kreditoru sapulci un iesniedz bankrota tiesnesim izpildrakstu, kas apstiprina to prasījumus, ir tiesīgi piedalīties kreditoru sapulcē un balsot.

Kreditoru sanāksmē parādu nokārtošanas vienošanos var apstiprināt, ja sapulcē piedalās vismaz viena piektdaļa kreditoru, kam ir tiesības balsot par parādu nokārtošanas vienošanos.

Bankrota procesa tiesnesis *ex officio* vai pēc pieprasījuma izveido kreditoru komiteju, ieceļ un atbrīvo tās locekļus. Kreditoru komiteja sniedz palīdzību tiesas uzraugam vai maksātnespējas procesa administratoram, uzrauga to darbības, izvērtē vienošanās vai uzlabošanas procesa mantā ietilpstošo līdzekļu stāvokli, dod atļauju darbībām, ko var veikt vienīgi ar kreditoru komitejas atļauju, un sniedz atzinumu par citiem jautājumiem, ja to lūdzis bankrota procesa tiesnesis, tiesas uzraugs, maksātnespējas procesa administrators vai parādnieks. Kreditoru sapulce un tās dalībnieki var iesniegt bankrota procesa tiesnesim savas piebildes par parādnieka, tiesas uzrauga vai maksātnespējas procesa administratora rīcību. Komiteja var lūgt parādnieku, tiesas uzraugu vai maksātnespējas procesa administratoru iesniegt skaidrojumus, un tā var pārbaudīt parādnieka grāmatvedības reģistrus un dokumentus, ja ar to netiek aizskarta darījumdarbības konfidencialitāte. Citos gadījumos, kā arī tad, ja pastāv šaubas, bankrota procesa tiesnesis nosaka, cik plašas prerogatīvas attiecībā uz

parādnieka uzņēmuma grāmatvedības reģistru un dokumentu pārbaudi ir kreditoru komitejai.

Kreditoru komitejas piekrišana nepieciešama šādām parādnieka vai maksātnespējas procesa administratora darbībām, lai tās būtu spēkā:

- vienošanās vai uzlabošanas procesa mantas daļu apgrūtināšanai ar hipotēku, ķīlu, reģistrētu ķīlu vai kuģa hipotēku, lai nodrošinātu prasījumu, uz kuru neattiecas vienošanās;
- īpašumtiesību uz kādu lietu vai tiesībām nodošanai, lai nodrošinātu prasījumu, uz kuru neattiecas parādu nokārtošanas vienošanās;
- vienošanās vai uzlabošanas procesa mantas daļu apgrūtināšanai ar citām tiesībām;
- līgumu noslēgšanai par kredītiem vai aizdevumiem;
- līguma noslēgšana par parādnieka uzņēmuma vai tā organizētas daļas nomu, vai līdzīga līguma noslēgšana;

(Minēto darbību veikšanu ar kreditoru komitejas piekrišanu neuzskata par spēkā neesošu attiecībā uz bankrota procesa mantu.)

- parādnieka veiktai nekustamā īpašuma vai citu aktīvu, kuru vērtība pārsniedz 500 000 PLN, pārdošanai.

Kreditori var apstrīdēt arī pārstrukturēšanas tiesas vai bankrota procesa tiesneša lēmumus par maksātnespējas procesa administratora grāmatvedības pārskatu apstiprināšanu, lēmumus par prasījumu sarakstu (vienošanās procesā un stāvokļa uzlabošanas procesā) un citu kreditoru prasījumiem, tiesas uzrauga vai maksātnespējas procesa administratora atlīdzību un lēmumu izbeigt vai apturēt bankrota procesu.

10 Kādā veidā maksātnespējas administrators drīkst izmantot vai atsavināt parādnieka mantā ietilpstošus aktīvus?

Bankrota procesā pēc bankrota pasludināšanas pārvaldnieks sagatavo inventāra sarakstu, novērtē bankrota procesa mantu un sagatavo likvidācijas plānu. Likvidācijas plānā nosaka ierosināto bankrotējušās personas aktīvu, jo īpaši uzņēmuma, pārdošanas veidu, pārdošanas laiku, izdevumu tāmi un saimnieciskās darbības turpināšanas ekonomisko pamatu (Bankrota likuma 306. pants). Pēc inventāra saraksta un finanšu pārskata sagatavošanas vai pēc vispārēja rakstiska ziņojuma iesniegšanas pārvaldnieks likvidē bankrota procesa mantu (Bankrota likuma 308. pants).

Pēc likvidācijas pārvaldnieks var turpināt pārvaldīt bankrotējušās personas uzņēmumu, ja ir iespējams panākt parādu nokārtošanas vienošanos ar kreditoriem vai ja ir iespējams pārdot visu parādnieka uzņēmumu vai organizētas tā daļas (Bankrota likuma 312. pants).

Pārstrukturēšanas procesā, t. i., paātrinātajā vienošanās procesā un vienošanās procesā, parādnieks parasti turpina pārvaldīt savu uzņēmumu. Saskaņā ar Pārstrukturēšanas likuma 239. panta 1. punktu un 295. pantu parādniekam var atņemt uzņēmuma pārvaldības tiesības, ja:

1. parādnieks saistībā ar pārvaldību tīši vai citādi pārkāpj likumu, kā rezultātā kreditoriem tiek nodarīts kaitējums vai rodas šāda kaitējuma iespējamība nākotnē;
2. ir redzams, ka pārvaldības veids negarantē to, ka tiks īstenota parādu nokārtošanas vienošanās, vai parādniekam saskaņā ar 68. panta 1. punktu ir iecelts aizgādnieks (kurator);
3. parādnieks neievēro bankrota procesa tiesneša vai tiesas uzrauga norādījumus, jo īpaši neiesniedz likumīgus parādu nokārtošanas vienošanās priekšlikumus bankrota tiesneša noteiktajā termiņā.

Stāvokļa uzlabošanas procesā, ja šī procesa efektīvai norisei nepieciešama parādnieka vai tā pārstāvju personīga dalība un tas vienlaikus garantē pienācīgu pārvaldību, tiesa var ļaut parādniekam pārvaldīt visu uzņēmumu vai tā daļu parastās pārvaldības ietvaros (Pārstrukturēšanas likuma 288. panta 3. punkts).

Vienošanās apstiprināšanas procesā parādnieks pārvalda savu uzņēmumu visā procesa laikā.

11 Kādi prasījumi jāizvirza pret maksātnespējīgā parādnieka mantu un

kādas darbības tiek veiktas ar prasījumiem, kuri rodas pēc maksātnespējas procedūras sākšanas?

Bankrotējušam parādniekam, kas vēlas piedalīties bankrota procesā, ir pienākums iesniegt savu prasījumu pārvaldniekam, izmantojot Valsts parādnieku reģistra IKT sistēmu, termiņā, kas norādīts paziņojumā par bankrotu, ja ir nepieciešams konstatēt parādnieka prasījumu. Prasījumu var pieteikt arī kreditors, kura prasījums nodrošināts ar hipotēku, ķīlu, reģistrētu ķīlu, finanšu ķīlu, kuģa hipotēku vai citu ierakstu zemesgrāmatā un hipotēku reģistrā vai kuģu reģistrā (ja kreditors to nav iesniedzis, to sarakstā iekļauj *ex officio*). Prasījumus, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām iekļauj sarakstā *ex officio* (Bankrota likuma 236. panta 1. un 2. punkts un 237. pants).

Bankrota procesa izmaksas sedz vispirms, pirms bankrota procesa mantas saistībām, kas radušās pēc bankrota pasludināšanas, nesagatavojot sadales plānu.

Pārstrukturēšanas procesā prasījumu sarakstā ietver personīgos prasījumus pret parādnieku, kas radušies pirms pārstrukturēšanas procesa uzsākšanas (Pārstrukturēšanas likuma 76. pants). Prasījumu sarakstā atsevišķi norāda prasījumus, kam vienošanās noteikta ar likumu, un prasījumus, par kuriem vienojas ar kreditoru piekrišanu (Pārstrukturēšanas likuma 86. pants).

Pārstrukturēšanas procesā prasījumus nepiesaka. Prasījumu sarakstu sagatavo uzraugs vai maksātnespējas procesa administrators, pamatojoties uz parādnieka grāmatvedības uzskaiti, citiem dokumentiem, ierakstiem zemesgrāmatā un hipotēku reģistrā, kā arī citiem reģistriem.

Parādu nokārtošanas vienošanās ir saistoša kreditoriem, uz kuru prasījumiem attiecas vienošanās saskaņā ar likumu, pat ja tie nav iekļauti prasījumu sarakstā. Parādu nokārtošanas vienošanās nav saistoša kreditoriem, kurus parādnieks nav atklājis un kas nav piedalījušies procesā (Pārstrukturēšanas likuma 166. pants).

Parādu nokārtošanas vienošanās nevar ietvert: uzturēšanas prasījumus, pabalstus kā kompensāciju par slimības, darba nespējas, invaliditātes vai nāves gadījuma izraisīšanu, kā arī anuitāti apmaiņā pret tiesībām saskaņā ar anuitātes līgumu; prasījumus par īpašuma nodošanu un tiesību aizskāruma pārtraukšanu; prasījumus, par kuriem atbild parādnieks saistībā ar mantojuma iegūšanu pēc pārstrukturēšanas procesa uzsākšanas un pēc tam, kad mantojums iekļauts vienošanās saturā vai uzlabošanas procesa mantā. Parādu nokārtošanas vienošanās neiekļauj arī prasījumus, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, un prasījumus, kuri nodrošināti ar parādnieka īpašumu, izmantojot hipotēku, ķīlu, reģistrētu ķīlu, finanšu ķīlu vai kuģa hipotēku, ciktāl to vērtību sedz nodrošinājums, izņemot, ja kreditors piekritis tos iekļaut vienošanās saturā (Pārstrukturēšanas likuma 151. pants).

12 Kādi noteikumi reglamentē prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un atzīšanu?

Noteikumi par prasījumu iesniegšanu, pārbaudi un pieļaušanu bankrota procesā ir paredzēti Bankrota likuma 239.a-266. pantā.

Bankrota procesā par prasījumu pieteikšanu atbild kreditori. Prasījuma pieteikšanas termiņš ir 30 dienas no dienas, kad paziņojums par bankrotu publicēts Valsts parādnieku centra IKT sistēmā.

Nav jāpiesaka prasījumi, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām. Šāda veida prasījumus prasījumu sarakstā iekļauj *ex officio* (Bankrota likuma 237. pants).

Kreditors piesaka savu prasījumu, izmantojot veidlapu, kas pieejama Valsts parādnieku reģistra IKT sistēmā. Pieteikumā jāiekļauj kreditora vārds, uzvārds vai reģistrētais nosaukums, kreditora *PESEL* (personas identifikācijas numurs) vai *KRS* (Valsts tiesu reģistra) numurs, bet, ja to nav – informācija, kas ļauj skaidri identificēt kreditoru, uzņēmumu, kura vārdā rīkojas kreditors, kas ir uzņēmējs, kreditora dzīvesvieta vai juridiskā adrese, tā adrese vai *NIP* (nodokļu ID), ja tāds ir, prasījuma apraksts kopā ar papildu maksājumiem un nemonetārā prasījuma vērtību, pierādījumi, kas apstiprina prasījuma esību (pietiek ar prasījuma atzīšanu pārstrukturēšanas procesā izveidotajā prasījumu sarakstā), kategorija, kurā to var iekļaut, ar to saistītie vērtspapīri, kreditora bankas konta numurs, ja kreditoram ir bankas konts, un lietas statuss, ja prasījums tiek

izskatīts tiesas, administratīvajā, administratīvās tiesas procesā vai šķīrējtiesas procesā. Ja maksātnespējīgā persona nav parādnieks attiecībā uz iesniegto prasījumu, ir jānorāda nodrošinājuma priekšmets, kas jāizmanto prasījuma apmierināšanai.

Pārvaldnieks pārbauda, vai pieteiktos prasījumus apliecina bankrotējušās personas grāmatvedības uzskaitē vai citi dokumenti, vai ieraksti zemesgrāmatā un hipotēku reģistrā vai citos reģistros, un aicina bankrotējušo personu noteiktā termiņā atbildēt, vai tā atzīst prasījumu. Ja pieteikto prasījumu neapliecina bankrotējušās personas grāmatvedības uzskaitē vai citi dokumenti, vai ieraksti zemesgrāmatā, hipotēku reģistrā vai citos reģistros, pārvaldnieks aicina kreditoru nedēļas laikā iesniegt prasījuma pieteikumā minētos dokumentus, pretējā gadījumā prasījumu var nepieņemt. Šo termiņu nevar ne pagarināt, ne atjaunot. Tomēr pārvaldnieks var ņemt vērā pēc minētā termiņa iesniegtos dokumentus, ja ar to netiek kavēta saraksta iesniegšana bankrota procesa tiesnesim.

Divu nedēļu laikā no paziņojuma, ka prasījumu saraksts pievienots procesa lietai, kreditors var vērsties ar iebildumu pie bankrota procesa tiesneša. Arī bankrotējusī persona var iebilst, ja prasījumu saraksta projekts neatbilst tās pieprasījumiem vai paziņojumiem. Ja bankrotējusī persona nav sniegusi paziņojumus, lai gan tā tika aicināta to darīt, tā var iebilst vienīgi gadījumā, ja pierāda, ka paziņojumi nav sniegti no viņas neatkarīgu iemeslu dēļ.

Bankrota procesa tiesnesis korigē prasījumu sarakstu, tiklīdz lēmums par iebildumu kļuvis galīgs (vai, ja šo lēmumu pārsūdz – tiklīdz tiesas lēmums kļuvis galīgs), un apstiprina prasījumu sarakstu. Ja iebildumu nav, tiesnesis apstiprina prasījumu sarakstu, tiklīdz ir beidzies iebildumu iesniegšanas termiņš. Bankrota procesa tiesnesis var grozīt prasījumu sarakstu *ex officio*. Ja tiek konstatēts, ka prasījumu sarakstā iekļauti prasījumi, kas ir pilnībā vai daļēji nepastāvoši, vai ka prasījumi, kuri sarakstā jāiekļauj *ex officio*, nav tajā iekļauti, bankrota procesa tiesnesis var grozīt prasījumu sarakstu *ex officio*.

Ja prasījums ir iesniegts pēc prasījumu iesniegšanai noteiktā termiņa vai prasījums, kas nav jāiesniedz, ir atklāts pēc minētā termiņa, šādu prasījumu iekļauj prasījumu saraksta papildinājumā. Prasījumu sarakstu korigē saskaņā ar galīgajiem spriedumiem. Prasījuma summas izmaiņas, kas iestājušās pēc tam, kad sagatavots prasījumu saraksts, ņem vērā, sagatavojot sadales plānu vai balsojot kreditoru sapulcē.

Pēc bankrota procesa noslēgšanas vai izbeigšanas izraksts no bankrota procesa tiesneša apstiprināto prasījumu saraksta, kurā norādīts prasījums un kreditora attiecīgi saņemtā naudas summa, kalpo kā izpildraksts pret bankrotējušo personu. Bankrotējusī persona var lūgt konstatēt, ka prasījumu sarakstā iekļauts prasījums nepastāv vai pastāv mazākā apmērā, ja bankrotējusī persona nav atzinusi bankrota procesā pieteiktu prasījumu un vēl nav pieņēmt galīgais lēmums, kas uz to attiecas. Tiklīdz izraksts no saraksta ir pasludināts par izpildāmu, bankrotējusī persona, ceļot prasību par izpildraksta atzīšanu par neizpildāmu, var iebilst, ka prasījumu sarakstā iekļauts prasījums nepastāv vai pastāv mazākā apmērā.

Jautājums par prasījumu saraksta sagatavošanu pārstrukturēšanas procesā ir regulēts Pārstrukturēšanas likuma 84.-102. pantā.

Prasījumu sarakstu sagatavo uzraugs vai maksātnespējas procesa administrators, pamatojoties uz parādnieka grāmatvedības uzskaiti, citiem dokumentiem, ierakstiem zemesgrāmatā un hipotēku reģistrā, kā arī citiem reģistriem. Stāvokļa uzlabošanas procesā, kas uzsākts, pamatojoties uz vienkāršotu pieprasījumu, prasījumu sarakstu, cik tas iespējams, sagatavo, balstoties uz prasījumu sarakstu, kurš sagatavots iepriekšējā pārstrukturēšanas procesā. Ja parādu nokārtošanas vienošanās priekšlikums paredz kreditoru sadalīšanu grupās, prasījumu sarakstu sagatavo, ņemot vērā ierosināto dalījumu.

Prasījumu sarakstā atsevišķi norāda prasījumus, kam vienošanās noteikta ar likumu, un prasījumus, par kuriem vienojas ar kreditoru piekrišanu.

Paātrinātajā vienošanās procesā parādnieks var iebilst pret prasījuma iekļaušanu prasījumu sarakstā. Šādu prasījumu uzskata par apstrīdētu prasījumu. Šādā gadījumā bankrota procesa tiesnesis attiecīgi korigē prasījumu sarakstu un apstrīdēto prasījumu sarakstu.

Vienošānās procesā un stāvokļa uzlabošanas procesā tā dalībnieki divu nedēļu laikā pēc tam, kad paziņots prasījumu saraksta un apstrīdēto prasījumu saraksta iesniegšanas datums, var iesniegt bankrota procesa tiesnesim iebildumu pret prasījuma iekļaušanu prasījumu sarakstā. Parādnieks var iebilst, ja prasījumu saraksts

neatbilst tā paziņojumam par prasījuma atzīšanu vai atteikšanos to atzīt. Ja parādnieks nav sniedzis paziņojumu, tas var iebilst vienīgi tad, ja pierāda, ka paziņojums nav sniegts tādu iemeslu dēļ, ko tas nevar kontrolēt. Minētajā termiņā parādnieks vai kreditors, kas nav iekļauts prasījumu sarakstā, var iebilst pret prasījumu, kas nav iekļauts sarakstā.

Bankrota procesa tiesnesis noraida iebildumu, kas iesniegts pēc minētā termiņa vai nav pieņemams citu iemeslu dēļ, vai iebildumu, kuram ir iebilduma iesniedzēja nenovērsti trūkumi vai par kuru noteiktajā termiņā nav samaksāta noteiktā nodeva.

Bankrota procesa tiesnesis neņem vērā iebildumā neiekļautos paziņojumus un pierādījumus, izņemot, ja iebilduma iesniedzējs *prima facie* pierāda, ka tas nav vainojams to neiekļaušanā iebildumā vai ka vēlāku paziņojumu un pierādījumu iekļaušana nekavēs lietas izskatīšanu.

Faktus, ar ko pamato iebildumu, var pierādīt vienīgi ar dokumentāriem pierādījumiem vai eksperta atzinumu. Ja prasījums ir konstatēts ar galīgu tiesas spriedumu, iebildumu pret prasījuma iekļaušanu prasījumu sarakstā var pamatot tikai ar notikumiem, kas notikuši pēc tās lietas izskatīšanas, kurā pieņemts spriedums.

Bankrota procesa tiesnesis, tā vietnieks vai iecelts tiesnesis slēgtā sēdē izskata iebildumu divu mēnešu laikā pēc tā iesniegšanas. Ja tiesnesis, kurš izskata iebildumu, nolemj, ka nepieciešama uzklaušanās, viņš par to paziņo tiesas uzraugam vai maksātnespējas procesa administratoram, parādniekam un kreditoram, kas cēlis iebildumu, kā arī kreditoram, pret kura prasījumu iebilsts. Šo personu neierašanās, kaut arī attaisnoti, neliedz pieņemt lēmumu. Bankrota procesa tiesnesis, tā vietnieks vai iecelts tiesnesis var atteikties pieņemt uz eksperta atzinumu balstītus pierādījumus, ja eksperts ir sniedzis atzinumu citā tiesas, šķīrējtiesas vai administratīvās iestādes procesā. Šādā gadījumā pierādījumi ir dokumenti, kuros ietverts eksperta atzinums.

Lēmumu par iebilduma priekšmetu var pārsūdzēt parādnieks, tiesas uzraugs vai maksātnespējas procesa administrators, kā arī kreditori.

Prasījumu sarakstu groza tiktāl, cik tas paredzēts lēmumā par iebilduma apmierināšanu, kad šis lēmums kļuvis galīgs. Paātrinātajā vienošanās procesā prasījumu sarakstu kreditoru sapulcē apstiprina bankrota procesa tiesnesis.

Vienošanās un stāvokļa uzlabošanas procesā bankrota procesa tiesnesis apstiprina prasījumu sarakstu, kad beidzies iebildumu iesniegšanas termiņš vai, ja ir celti iebildumi – pēc tam, kad lēmums par iebildumu kļuvis galīgs.

Bankrota procesa tiesnesis apstiprina prasījumu sarakstu, uz kuriem neattiecas iebildumi, par ko vēl nav pieņemts galīgais lēmums, ja ar šiem iebildumiem saistīto prasījumu skaits ir ne vairāk kā 15 % no visiem prasījumiem, kuri kreditoriem dod tiesības balsot par parādu nokārtošanas vienošanos. Tiesa vai bankrota procesa tiesnesis izbeidz procesu par šiem iebildumiem, ja par tiem nav pasludināts galīgais nolēmums laikā, kad notiek balsojums par parādu nokārtošanas vienošanos.

Ja tiek konstatēts, ka prasījumu sarakstā ir ietverts pilnībā vai daļēji nepastāvošs prasījums vai tādai personai piekritīgs prasījums, kura sarakstā nav minēta kā kreditors, bankrota procesa tiesnesis var *ex officio* izslēgt prasījumu no saraksta. Lēmumu par prasījuma izslēgšanu no saraksta izsniedz attiecīgajam kreditoram, parādniekam un maksātnespējas procesa administratora uzraugam. Šīs personas minēto lēmumu nevar pārsūdzēt.

Uzraugs vai maksātnespējas procesa administrators sagatavo prasījumu saraksta pielikumu, ja pēc saraksta iesniegšanas tiek atklāts prasījums, kas nav iekļauts sarakstā.

Pēc galīgā atteikuma apstiprināt parādu nokārtošanas vienošanos vai galīgās pārstrukturēšanas procesa izbeigšanas izraksts no apstiprināto prasījumu saraksta (kurā norādīts kreditora vārds vai nosaukums un tā prasījums) kalpo kā izpildraksts pret parādnieku.

Pēc galīgā parādu nokārtošanas vienošanās apstiprinājuma izraksts no apstiprināto prasījumu saraksta kopā ar izrakstu no galīgā lēmuma, ar kuru apstiprina parādu nokārtošanas vienošanos, kalpo kā izpildraksts pret parādnieku un personu, kas sniegusi nodrošinājumu parādu nokārtošanas vienošanās izpildes garantēšanai, ja dokuments, ar kuru apstiprina nodrošinājumu, ir ticis iesniegts tiesā, un pret personu, kam jāveic papildu

maksājums, ja vienošanās paredz papildu maksājumu veikšanu kreditoru starpā.

Parādnieks var lūgt konstatēt, ka prasījumu sarakstā iekļauts prasījums nepastāv vai pastāv mazākā apmērā, ja parādnieks ir paudis iebildumu pārstrukturēšanas procesā un tiesa vēl nav pieņēmusi galīgo lēmumu par prasījumu.

Pēc tam, kad izraksts no apstiprināto prasījumu saraksta ir pasludināts par izpildāmu, parādnieks, ceļot prasību par izpildraksta atzīšanu par neizpildāmu, var iebilst, ka prasījumu sarakstā iekļauts prasījums nepastāv vai pastāv mazākā apmērā.

13 Kādi noteikumi regulē ieņēmumu sadali? Kā nosaka prasījumu un kreditoru tiesību hierarhiju?

Bankrota procesā noteikumi par ieņēmumu sadali ir paredzēti Bankrota likuma 335.–351. pantā.

Prioritāri tiek segtas tiesvedības izmaksas, kam seko citas bankrota procesa mantas saistības (ja pietiek ar bankrota procesa mantas līdzekļiem), attiecīgās summas iekļaujot bankrota procesa mantā.

Uzturlīdzekļu prasījumus par laikposmu pēc bankrota pasludināšanas līdz galīgā sadales plāna izstrādei, iestājoties prasījumu izpildes termiņam, apmierina pārvaldnieks, ik reizi katrai tiesīgajai personai izmaksājot summu, kas nepārsniedz minimālo darba algu. Minēto prasījumu pārējo daļu neapmierina no bankrota procesa mantas.

Prasījumus, kurus izmaksā no bankrota procesa mantas (pēc tam, kad pilnībā segtas procesa izmaksas, bankrota procesa mantas saistības un uzturēšanas prasījumi), iedala šādās kategorijās:

pirajā kategorijā – prasījumi, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām par laikposmu pirms bankrota pasludināšanas, izņemot: prasījumus par atlīdzību bankrotējušās personas pārstāvjiem vai personām, kura veic darbības saistībā ar bankrotējušās personas uzņēmuma vadību vai uzraudzību; lauksaimnieku prasījumus par produktu piegādi no viņu saimniecībām; uzturēšanas prasījumus un pabalstus, kas izmaksāti kā kompensācija par slimības, darba nespējas, invaliditātes vai nāves gadījuma izraisīšanu, kā arī anuitātes piešķiršanu apmaiņā pret tiesībām saskaņā ar anuitātes līgumu par pēdējiem trim gadiem pirms bankrota pasludināšanas; prasījumus par sociālās apdrošināšanas iemaksām 1998. gada 13. oktobra Sociālās apdrošināšanas sistēmas likuma (Likumu žurnāls 2022, Nr. 1009, 1079 un 1115) nozīmē; un prasījumus, kas radušies pārstrukturēšanas procesā saistībā ar maksātnespējas procesa administratora darbībām, vai prasījumus, kas attiecas uz parādnieka darbībām, kuras veiktas pēc pārstrukturēšanas procesa uzsākšanas un kurām nav nepieciešama kreditoru komitejas vai tiesas uzrauga piekrišana, vai kuras veiktas ar kreditoru komitejas vai tiesas uzrauga piekrišanu, ja bankrots pasludināts pēc vienkāršotā bankrota pieteikuma izvērtēšanas; un prasījumus, kas attiecas uz kredītiem, aizdevumiem, obligācijām, garantijām vai kredītvēstulēm, vai citu finansējumu, kuru paredz pārstrukturēšanas procesā pieņemtā parādu nokārtošanas vienošanās un kurš piešķirts saistībā ar minētās vienošanās īstenošanu, ja bankrots pasludināts pēc bankrota pieteikuma izvērtēšanas, kas iesniegts ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc vienošanās galīgās atcelšanas;

otrajā kategorijā – citi prasījumi, kas neietilpst citās kategorijās, jo īpaši par nodokļiem un valsts nodevām, kā arī citi prasījumi par sociālās apdrošināšanas iemaksām;

trešajā kategorijā – procentu maksājumi par iepriekšminēto kategoriju prasījumiem tādā secībā, kādā tiek samaksātas pamatsummas, kā arī tiesu un administratīvie naudas sodi un prasījumi saistībā ar ziedojumiem un legātiem;

ceturtajā kategorijā – dalībnieku vai akcionāru prasījumi (ar procentiem) par aizdevumu vai citu tiesisku darījumu ar līdzīgām sekām, īpaši preču piegādi ar atliktiem nosacījumiem bankrotējušai personai-kapitālsabiedrībai piecu gadu laikā pirms bankrota pasludināšanas.

Ja ar sadalāmo naudas summu nepietiek visu prasījumu apmierināšanai, nākamās kategorijas prasījumus apmierina tikai pēc tam, kad pilnībā apmierināti iepriekšējās kategorijas prasījumi; ja ar sadalāmo naudas summu nepietiek visu kādas kategorijas prasījumu apmierināšanai, šos prasījumus apmierina proporcionāli katra prasījuma summai.

Prasījumus, kas nodrošināti ar hipotēku, ķīlu, reģistrētu ķīlu, finanšu ķīlu un kuģa hipotēku, kā arī tiesības, kuras izbeidzas saskaņā ar likumā noteikto kārtību, un sekas, kas rodas, izpaužot personīgās tiesības un prasījumus, ar kuriem apgrūtināta nekustamo īpašumu, pastāvīgu lietošanu, kooperatīva biedra īpašumtiesības uz dzīvojamām telpām vai kuģu reģistrā ierakstītu jūras kuģi, apmierina no naudas līdzekļiem, ko iegūst, likvidējot apgrūtināto personu, pēc personas likvidācijas izmaksu un citu bankrota procesa izmaksu atskaitīšanas, kuru summa nepārsniedz vienu desmito daļu no likvidācijas ceļā iegūtās naudas summas; tomēr atskaitītā bankrota procesa izmaksu daļa nevar būt lielāka par daļu, kas atbilst apgrūtinātā objekta vērtības attiecībai pret kopējās bankrota procesa mantas vērtību. Minētos prasījumus un tiesības ņem vērā to prioritātes secībā. Ja naudas summa, kas iegūta, likvidējot apgrūtināto personu, izmanto, lai apmierinātu gan ar hipotēku un terminētām tiesībām nodrošinātus prasījumus, gan personīgas tiesības un prasījumus, prioritāte ir atkarīga no brīža, kad hipotēkas, tiesības vai prasījuma ierakstīšana zemesgrāmatā un hipotēku reģistrā ieguvusi juridisku spēku.

Blakus prasījumus, kas ir segti ar nodrošinājumu saskaņā ar atsevišķiem noteikumiem, apmierina ar pasākumu, kas līdzvērtīgs iepriekš minēto prasījumu apmierināšanai. No summas, kas pienākas kreditoram, vispirms apmierina galveno prasījumu, tad procentus un citus blakus prasījumus, bet kā pēdējās sedz procesa izmaksas.

Ja nekustamais īpašums, tiesības uz pastāvīgu lietojumu, kooperatīva biedra īpašumtiesības uz dzīvojamām telpām vai kuģu reģistrā ierakstīts jūras kuģis tiek pārdots pirms to prasījumu apmierināšanas, kas nodrošināti ar hipotēku vai kuģa hipotēku un citām tiesībām, ieskaitot personīgās tiesības un tiesības, ar kurām apgrūtināts pārdotais objekts un kuras izbeigušās pārdošanas rezultātā, tiek apmierināti uzturēšanas prasījumi un izmaksāti pabalsti kā kompensācija par slimības, darba nespējas, invaliditātes vai nāves gadījuma izraisīšanu, kā arī piešķirta anuitāte apmaiņā pret tiesībām saskaņā ar anuitātes līgumu par laikposmu pēc bankrota pasludināšanas, un atlīdzība par darbinieku veikto darbu pie nekustamā īpašuma, kuģa vai telpām par trim mēnešiem pirms pārdošanas, bet nepārsniedzot trīskāršu minimālo darba algu.

Pārstrukturēšanas procesā prasījumus apmierina saskaņā ar tiesas apstiprināto parādu nokārtošanas vienošanos. Noteikumi par prasījumu apmierināšanu ir paredzēti Pārstrukturēšanas likuma 155.-163. pantā.

Parādu nokārtošanas vienošanās var paredzēt kreditoru iedalīšanu grupās atbilstīgi dažādām interešu kategorijām, jo īpaši šādām:

- kreditori ar prasījumiem, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, kuri piekrituši parādu nokārtošanas vienošanās attiecināšanai uz sevi;
- lauksaimnieki ar prasījumiem par produktu piegādi no viņu saimniecībām;
- kreditori, kuru prasījumi ir nodrošināti ar parādnieka aktīviem, izmantojot hipotēku, ķīlu, reģistrētu ķīlu, finanšu ķīlu vai kuģa hipotēku, kā arī īpašumtiesību uz lietu, prasījumu vai citu tiesību pāreju kreditoram, un kuri piekrituši šādas parādu nokārtošanas vienošanās attiecināšanai uz sevi;
- kreditori, kas ir parādnieka-kapitālsabiedrības dalībnieki vai akcionāri un kuriem pieder sabiedrības daļas, kas dod vismaz 5 % balsu dalībnieku sapulcē vai akcionāru pilnsapulcē.

Kreditoru sadalīšana grupās ir obligāta, ja parādu nokārtošanas vienošanās priekšlikumā ir iekļauti nodrošinātie kreditori.

Parādnieku saistību pārstrukturēšanas noteikumi visiem kreditoriem ir vienādi, un, ja balsošanu par parādu nokārtošanas vienošanos veic pa kreditoru grupām – vienādi visiem vienas grupas kreditoriem, izņemot, ja kreditors skaidri piekritis mazāk labvēlīgiem noteikumiem.

Kreditoram, kas pēc pārstrukturēšanas procesa uzsākšanas piešķīris vai piešķirs parādu nokārtošanas vienošanās īstenošanai nepieciešamo finansējumu kredīta, obligāciju, bankas garantijas, kredītvēstules vai cita finanšu instrumenta veidā, var piemērot labvēlīgākus parādnieka saistību pārstrukturēšanas nosacījumus.

Noteikumi par prasījumiem, kas izriet no darba tiesiskajām attiecībām, nedrīkst liegt darbiniekiem saņemt minimālo darba algu.

Pārstrukturēšana vienlīdz attiecas uz finansiālajām un nefinansiālajām saistībām. Ja nedēļas laikā pēc tam, kad saņemts paziņojums par kreditoru sanāksmes datumu un parādu nokārtošanas vienošanās priekšlikuma kopija, kreditors, iesniedzot paziņojumu uzraugam vai maksātnespējas procesa administratoram, iebildis pret tā prasījuma kā nemantiska prasījuma pārstrukturēšanu vai, ja nemantiskā prasījuma pārstrukturēšana nav iespējama tā būtības dēļ, šo prasījumu pārveido par mantisku prasījumu. Šīs sekas iestājas dienā, kad tiek

uzsākts process.

Noteikumi par pārstrukturēšanas prasījumiem, kuri ir nodrošināti ar parādnieka aktīviem, izmantojot hipotēku, ķīlu, reģistrētu ķīlu, finanšu ķīlu vai kuģa hipotēku, kā arī īpašumtiesību uz lietu, prasījumu vai citu tiesību pāreju kreditoram, var atšķirties atkarībā no kreditoru prioritātes.

14 Kādi ir maksātnespējas procedūras izbeigšanas nosacījumi un sekas (jo īpaši, to izbeidzot ar mierizlīgumu)?

Uzskata, ka tiesa ir izbeigusi bankrota procesu, tiklīdz ir īstenots galīgais sadales plāns vai kad procesā apmierināti visi kreditori.

Dienā, kad lēmums par bankrota procesa izbeigšanu kļūst galīgs, bankrotējusi persona atgūst tiesības pārvaldīt savus aktīvus un atsavināt tos.

Pēc bankrota procesa izbeigšanas jebkura izskatīšanā esoša lieta, kuru uzsācis pārvaldnieks, lai pasludinātu kreditoriem nelabvēlīgu bankrotējušās personas darbību par spēkā neesošu, tiek izbeigta un savstarpējie prasījumi par procesuālo izmaksu atgūšanu noilgst. Citos civilās tiesvedības procesos bankrotējusi persona aizvieto pārvaldnieku.

Trīsdesmit dienu laikā pēc paziņojuma par bankrota procesa izbeigšanu bankrotējusi fiziska persona var iesniegt pieprasījumu par kreditoru maksājumu plāna sagatavošanu un atlikušo parādu atlaišanu, kas nav nokārtoti bankrota procesā. Tajā pašā termiņā bankrotējusi fiziskā persona var arī iesniegt parādu dzēšanas pieprasījumu, nesagatavojot kreditoru maksājumu plānu, ja bankrotējošās personas personiskie apstākļi skaidri apliecina, ka tā pastāvīgi nespēj veikt maksājumus saskaņā ar kreditoru maksājumu plānu. Ja nespēja veikt maksājumus saskaņā ar kreditoru maksājumu plānu bankrotējošās personas personisko apstākļu dēļ nav pastāvīga, tiesa dzēš bankrotējušās personas parādu, nesagatavojot kreditoru maksājumu plānu, ar nosacījumu, ka piecu gadu laikā no dienas, kad lēmums par bankrotējušās personas parāda dzēšanu bez sagatavota kreditoru maksājumu plāna kļūst galīgs, ne bankrotējusi persona, ne kāds no kreditoriem neiesniedz pieprasījumu izstrādāt kreditoru maksājumu plānu, kā rezultātā tiesa atceļ lēmumu par bankrotējušās personas parāda dzēšanu bez sagatavota kreditoru maksājumu plāna, un sagatavo kreditoru maksājumu plānu, secinot, ka bankrotējusi persona vairs nespēj veikt atmaksu saskaņā ar kreditoru maksājumu plānu.

Minēto lūgumu tiesa noraida, ja:

1. bankrotējusi persona ir izraisījusi savu maksātnespēju vai apzināti ievērojami paaugstinājusi tās apmēru, jo īpaši izšķiežot savus aktīvus un apzināti nepildot savas saistības, kuru termiņš ir iestājies;
2. desmit gadu laikā pirms bankrota pieteikuma iesniegšanas pret bankrotējušo personu tika uzsākts bankrota process, kurā pilnībā vai daļēji tika izpildītas tās saistības

– ja vien 1. vai 1.a punktā minētā pieteikuma apmierināšana nav pamatota ar taisnīguma vai humāniem apsvērumiem.

Savā lēmumā par kreditoru maksājumu plāna izstrādi tiesa nosaka, vai bankrotējusi persona ir izraisījusi savu maksātnespēju vai tīši vai rupjas nolaidības dēļ ir palielinājusi tās apmēru, un norāda, cik lielā mērā un cik ilgi (ne ilgāk kā 36 mēnešus) bankrotējušajai personai ir jāpilda saistības, kas atzītas prasījumu sarakstā un nav izpildītas bankrota procesa laikā saskaņā ar sadales plāniem, un kāda daļa no bankrotējušās personas saistībām, kas radušās pirms bankrota pasludināšanas, tiks izpildīta pēc kreditoru maksājumu plāna īstenošanas. Ja ir konstatēts, ka bankrotējusi persona ir izraisījusi maksātnespēju vai tīši vai rupjas nolaidības dēļ ir palielinājusi tās apmēru, kreditoru maksājumu plānu nevar izstrādāt uz laikposmu, kas ir īsāks par 36 mēnešiem vai ilgāks par 84 mēnešiem. Ja kreditors ir samaksājis vismaz 70 % no savām saistībām, kas iekļautas prasījumu sarakstā, īstenojot sadales plānus un kreditoru maksājumu plānu, kreditoru maksājumu plānu nevar izstrādāt uz laikposmu, kas ilgāks par gadu. Ja kreditors ir samaksājis vismaz 50 % no savām saistībām, kas iekļautas prasījumu sarakstā, īstenojot sadales plānus un kreditoru maksājumu plānu, kreditoru maksājumu plānu nevar izstrādāt uz laikposmu, kas ilgāks par diviem gadiem.

Kamēr tiek īstenots kreditoru maksājumu plāns, par prasījumiem, kas radušies pirms bankrota pasludināšanas (izņemot prasījumus no Bankrota likuma 370.f panta 2. punktā minētajām saistībām un prasījumus, ko

bankrotējusi persona nav izpaudusi, ja kreditors nav piedalījies procesā), nevar uzsākt izpildes procesu, kā arī bankrotējusi persona nevar veikt juridiskas darbības, kas varētu apgrūtināt tās spēju īstenot kreditoru maksājumu plānu (izņēmuma gadījumos tiesa pēc bankrotējušās personas pieprasījuma var piekrist vai atļaut šādu juridisku darbību).

Bankrotējušajai personai līdz katra gada aprīļa beigām jāiesniedz tiesai atskaite par kreditoru maksājumu plāna īstenošanu iepriekšējā kalendārā gada laikā, norādot gūtos ieņēmumus, atmaksātās naudas summas un iegūtos aktīvus, kuru vērtība ir augstāka par vidējo mēnešalgu uzņēmējdarbības nozarē, izņemot dividenžu izmaksu par iepriekšējā gada peļņu trešajā ceturksnī.

Ja bankrotējusi persona nespēj pildīt plānā paredzētās saistības, pēc šīs personas pieprasījuma un kreditoru uzklausišanas tiesa var grozīt kreditoru maksājumu plānu. Tā var arī pagarināt parādu atmaksas laikposmu, nepārsniedzot 18 mēnešus.

Ja bankrotējušās personas saimnieciskais stāvoklis laikā, kad tiek īstenots kreditoru maksājumu plāns, būtiski uzlabojas un šīs uzlabošanās iemesli nav algu vai bankrotējušās personas personīgi veiktās saimnieciskās darbības ieņēmumu palielināšanās, kreditors un bankrotējusi persona var iesniegt pieprasījumu par kreditoru maksājumu plāna grozīšanu. Tiesa pieņem lēmumu par kreditoru maksājumu plānu ar grozījumiem pēc tam, kad uzklausi bankrotējusi persona un kreditori, kas iekļauti maksājumu plānā.

Tiesa, rīkojoties *ex officio* vai pēc kreditora pieprasījuma, atceļ kreditoru maksājumu plānu, ja bankrotējusi persona nepilda kreditoru maksājumu plānā noteiktās saistības, pēc tam, kad uzklausi bankrotējusi persona un kreditori, kas iekļauti maksājumu plānā, izņemot, ja saistību neizpilde ir nebūtiska vai bankrotējušās personas atlikušo parādu atlaišana ir pamatota ar taisnīguma vai humāniem apsvērumiem. Minētais noteikums *mutatis mutandis* attiecas uz gadījumiem, kad bankrotējusi persona:

1. nav savlaicīgi iesniegusi atskaiti par kreditoru maksājumu plāna īstenošanu;
2. ziņojumā par kreditoru maksājumu plāna īstenošanu nav atspoguļojusi gūtos ieņēmumus vai iegūtos aktīvus;
3. bez tiesas piekrišanas ir veikusi juridisku darbību, kas varētu apgrūtināt tās spēju īstenot kreditoru maksājumu plānu, vai tiesa šo darbību nav atļāvusi;
4. slēpusi aktīvus vai ar galīgu nolēmumu ticis atzīts, ka tā veikusi juridisku darbību, kas kaitējusi kreditoriem.

Ja maksājumu plānu atceļ, bankrotējušās personas saistības netiek dzēstas.

Kad bankrotējusi persona ir izpildījusi kreditoru maksājumu plānā noteiktās saistības, tiesa pieņem lēmumu, ar kuru apstiprina maksājumu plāna īstenošanu un atbrīvo bankrotējušo personu no saistībām, kas radušās pirms bankrota pasludināšanas un nav apmierinātas kreditoru maksājumu plāna īstenošanas gaitā. Netiek dzēsti uzturēšanas prasījumi, saistības par pabalstiem kā kompensāciju par slimības, darba nespējas, invaliditātes vai nāves gadījuma izraisīšanu, tiesas piemēroti naudas sodi, saistības kompensēt kaitējumu un nodarītās ciešanas, pienākums maksāt papildu zaudējumus vai naudā izteiktus pabalstus, ko tiesa piemērojusi kā soda vai probācijas pasākumu, saistības kompensēt kaitējumu, kurš nodarīts ar tādu noziegumu vai kriminālpārkāpumu, kas konstatēts ar galīgu tiesas spriedumu, kā arī prasījumi, kurus bankrotējusi persona tīši nav izpaudusi, ja kreditors nav piedalījies procesā.

Izmaiņas tiesiskajās attiecībās, kas veiktas saskaņā ar Bankrota likuma noteikumiem, bankrotējušajai personai un otrai pusei ir saistošas arī pēc bankrota procesa izbeigšanas, izņemot, ja atsevišķa normatīvā akta noteikumi paredz ko citu.

Pārstrukturēšanas procesu izbeidz, kad tiesas lēmums par parādu nokārtošanas vienošanās apstiprināšanu vai tās noraidīšanu kļuvis galīgs. Tad arī parādnieks atgūst tiesības pārvaldīt savus aktīvus, ja tam tās bijušas atņemtas vai ierobežotas, izņemot, ja parādu nokārtošanas vienošanās paredz citu kārtību (Pārstrukturēšanas likuma 171. pants).

Pēc parādu nokārtošanas vienošanās īstenošanas vai ar vienošanos aptverto prasījumu izpildes tiesa pēc parādnieka, vienošanās uzrauga vai citas personas, kam saskaņā ar vienošanos ir tiesības īstenot parādu nokārtošanas vienošanos vai uzraudzīt tās īstenošanu, pieprasījuma pieņem lēmumu par parādu nokārtošanas vienošanās īstenošanu (Pārstrukturēšanas likuma 172. pants).

15 Kādas ir kreditoru tiesības pēc maksātnespējas procedūras izbeigšanas?

Ja pēc bankrota procesa izbeigšanas pret fiziskām personām, kas veic saimniecisko vai profesionālo darbību, ir izstrādāts maksājumu plāns, kreditors var pieprasīt tiesai atcelt kreditoru maksājumu plānu, ja bankrotējušī persona nav izpildījusi kreditoru maksājumu plānā noteiktās saistības vai laikus nav iesniegusi ziņojumu par plāna izpildi, ziņojumā par kreditoru maksājumu plāna īstenošanu nav atspoguļojusi gūtos ieņēmumus vai iegūtos aktīvus, bez tiesas piekrišanas ir veikusi juridisku darbību, kas varētu apgrūtināt tās spēju īstenot kreditoru maksājumu plānu, vai tiesa šo darbību nav atļāvusi, neatklāj savus aktīvus vai ar galīgu nolēmumu tiek atzīts, ka tā veikusi juridisku darbību, kas kaitējusi kreditoriem (Bankrota likuma 370.e pants). Turklāt pēc bankrota procesa noslēgšanas vai izbeigšanas kreditors var pieprasīt izrakstu no bankrota procesa tiesneša apstiprināto prasījumu saraksta, kurā norādīts prasījums un kreditora attiecīgi saņemtā naudas summa, un tas atzīstams par izpildāmu, lai atgūtu (izpildes procesā) saistības, kas nav samaksātas bankrota procesā (Bankrota likuma 264. pants).

Pārstrukturēšanas procesā kreditors var lūgt tiesu atcelt parādu nokārtošanas vienošanos, ja parādnieks neievēro tās noteikumus vai ir redzams, ka parādu nokārtošanas vienošanās netiks īstenota (to, ka parādu nokārtošanas vienošanās netiks īstenota, prezumē, ja parādnieks nenokārto saistības, kas izriet no vienošanās apstiprināšanas). Pieprasījuma iesniedzējs var pārsūdzēt lēmumu, ar ko noraidīts pieprasījums (Pārstrukturēšanas likuma 176. pants).

Ja parādu nokārtošanas vienošanās tiek atcelta vai beidzas, esošie kreditori var atsaukties uz saviem prasījumiem to sākotnējā apmērā, un saskaņā ar vienošanos izmaksātās summas ieskaita tajos. Hipotēka, ķīla, reģistrēta ķīla, finanšu ķīla vai kuģa hipotēka nodrošina prasījumu par vēl neapmierināto summu (Pārstrukturēšanas likuma 179. pants).

16 Kurš sedz maksātnespējas procedūrā radušās izmaksas un izdevumus?

Bankrota procesā būtībā ir divi posmi – bankrota pasludināšanas process un process, kas seko bankrota pasludināšanai.

Bankrota pasludināšanas procesa izmaksas vispirms sedz no pieteikuma iesniedzēja veiktā avansa maksājuma, kura summa ir līdzvērtīga vidējai mēnešalgai uzņēmējdarbības nozarē, izņemot dividenžu izmaksu par iepriekšējā gada peļņu trešajā ceturksnī, atbilstīgi Centrālās statistikas pārvaldes priekšsēdētāja paziņojumam. Ja procesus sāk pēc kreditora pieprasījuma, tā izmaksas sedz bankrotējušī persona, ja tiek pasludināts bankrots vai ja pieprasījums tiek noraidīts mantas nepietiekamības dēļ.

Procesa izmaksas pēc bankrota pasludināšanas sedz no bankrota procesa mantas. Ja ar maksātnespējīgā parādnieka aktīviem nepietiek procesa izmaksu segšanai vai pietiek tikai minēto izmaksu segšanai, tiesa noraida bankrota pieteikumu.

Kreditoram nav tiesību uz bankrota procesā radušos izdevumu atlīdzināšanu. Tomēr izdevumi, kas kreditoram radušies procesā, kurš uzsākts ar iebildumu par cita kreditora prasījuma atzīšanu, tiek atlīdzināti, ja iebilduma rezultātā apstrīdētā prasījuma atzīšana ir atteikta. Avansa maksājumus par procesa izmaksām, kas samaksāti pēc bankrota procesa tiesneša pieprasījuma vai saskaņā ar kreditoru sapulces lēmumu, atmaksā arī tad, ja bankrota procesa mantas līdzekļi ir pietiekami. Kreditors, kas iesniedz prasījumu pēc noteiktā termiņa, sedz no tā izrietošā bankrota procesa saistītās izmaksas pēc vienotas likmes 15 % apmērā no vidējās mēnešalgas uzņēmuma nozarē, pat ja kavēšanās, izņemot dividenžu izmaksu no peļņas iepriekšējā gada trešajā ceturksnī, par ko paziņojis Centrālā statistikas biroja priekšsēdētājs, nav notikusi kreditora vainas dēļ, izņemot gadījumus, kad prasījuma iesniegšana pēc termiņa bija saistīta ar to, ka pārvaldnieks izlaboja peļņu vai kādu citu izlīguma dokumentu.

Pārstrukturēšanas procesa izmaksas sedz parādnieks. Izmaksas, kas jāmaksā parādniekam, kam atņemtas pārvaldības tiesības, pēc tiesas vai bankrota procesa tiesneša pieprasījuma samaksā maksātnespējas procesa administrators.

Procesa dalībnieki sedz ar to dalību saistītās izmaksas.

Tāda procesa izmaksas, kas uzsākts pēc iebilduma par cita kreditora prasījuma iekļaušanu, parādnieks maksā

iebildušajam kreditoram, ja iebilduma rezultātā apstrīdēto prasījumu atteikts iekļaut, izņemot, ja parādnieks saskaņā ar Pārstrukturēšanas likuma 86. panta 2. punkta 9. apakšpunktu iesniegtā paziņojumā apstrīdējis prasījuma iekļaušanu prasījumu sarakstā vai cēlis iebildumu.

17 Kādi noteikumi reglamentē kreditoru kopumam kaitējošu juridisku aktu spēkā neesību, atzīšanu par spēkā neesošiem vai neizpildāmību?

Bankrota procesā bankrotējušās personas juridiskās darbības ar bankrota procesa mantu nav spēkā. Spēkā nav arī bankrotējušās personas veikta pilnīga vai daļēja mantojuma vai mantojuma daļas atsavināšana, kā arī šīs personas veikta mantojumā ietilpstoša objekta daļas atsavināšana un šīs personas piekrišana tam, ka cits mantinieks atsavina mantojumā ietilpstoša objekta daļu.

Kreditoru komitejas piekrišana ir nepieciešama šādām darbībām, pretējā gadījumā tās nav spēkā (Bankrota likuma 206. pants):

1. pārvaldnieka turpmākai uzņēmuma pārvaldībai, ja tā turpinās ilgāk nekā trīs mēnešus pēc bankrota pasludināšanas;
2. atteikumam pārdot uzņēmumu kopumā;
3. tiešai bankrota procesa mantā iekļauto aktīvu pārdošanai;
4. aizdevuma vai kredīta līgumu noslēgšanai, kā arī bankrotējušās personas aktīvu apgrūtināšanai ar ierobežotām īpašumtiesībām;
5. apstrīdētu prasījumu ieļaušanai, atteikumam vai parādu nokārtošanas vienošanās noslēgšanai, kā arī strīda iesniegšanai šķīrējtiesā.

Izņēmums pieļaujams, ja kāda no minētajām darbībām jāveic nekavējoties un ar to saistītā vērtība nepārsniedz 10 000 PLN – šādā gadījumā pārvaldnieks, tiesas uzraugs vai maksātnespējas procesa administrators to var veikt bez komitejas piekrišanas.

Turklāt kustamo aktīvu pārdošanai nav nepieciešama kreditoru komitejas atļauja, ja visu saskaņā ar inventāra sarakstu bankrota procesa mantā ietilpstošo kustamo aktīvu aplēstā vērtība nepārsniedz 50 000 PLN, bet prasījumu un citu tiesību pārdošanai – ja visu saskaņā ar inventāra sarakstu bankrota procesa mantā ietilpstošo prasījumu un citu tiesību nominālvērtība nepārsniedz 50 000 PLN. Tas attiecas arī uz piekrišanu prasījumu un citu tiesību pārdošanai, ja visu bankrota procesa mantā ietilpstošo prasījumu un citu tiesību nominālvērtība saskaņā ar prasījumu sarakstā norādīto nav augstāka par 50 000 PLN ekvivalentu.

Ierakstu zemesgrāmatā un hipotēku reģistrā vai citā reģistrā, ar ko bankrotējušās personas aktīvi apgrūtināti ar ierobežotām lietu tiesībām un kas izdarīts bez 1. punktā paredzētās obligātās piekrišanas saņemšanas, svītro *ex officio*. Dzēšanas pamats ir bankrota procesa tiesneša galīgais lēmums, ar kuru atzīst ierakstu par nepieļaujamu (Bankrota likuma 206. panta 5. punkts).

Bankrota procesa tiesnesis norāda, kādas darbības bez pārvaldnieka piekrišanas vai bez kreditoru komitejas piekrišanas parādnieks nevar veikt. Tas nozīmē, ka bankrota procesa tiesnesis var paplašināt 206. pantā minēto darbību loku, kurām ir nepieciešama kreditoru komitejas piekrišana, lai tās netiktu atzītas par spēkā neesošām.

Juridiskas darbības, ar kurām bankrotējusi persona atsavinājusi savus aktīvus 12 mēnešu laikā pirms bankrota pieteikuma iesniegšanas, nav spēkā, ja tās veiktas bez atlīdzības vai par samaksu tā, ka bankrotējušās personas izpildījums būtiski pārsniedz atlīdzību, ko saņēmusi šī persona vai kas rezervēta šai vai trešajai personai. Šis noteikums mutatis mutandis attiecas arī uz tiesas izlīgumu, prasījumu pieņemšanu un atteikšanos no prasījumiem.

Parāda, kura samaksas termiņš nav iestājies, nodrošinājums vai atmaksa nerada tiesiskās sekas, ja bankrotējusi persona to veikusi sešu mēnešu laikā pirms bankrota pieteikuma iesniegšanas. Tomēr persona, kas saņēmusi maksājumu vai nodrošinājumu, var ar prasījumu vai iebildumu censties panākt šo darbību atzīšanu par spēkā esošām, ja tā nav zinājusi par maksātnespējas pamata esību laikā, kad darbības veiktas.

Minētos noteikumus nepiemēro vērtspapīriem, kas izveidoti pirms bankrota pasludināšanas saistībā ar nākotnes finanšu darījumiem, finanšu instrumentu aizdevumiem vai 85. panta 1. punktā minētajai vērtspapīru pārdošanai saskaņā ar atpirkuma līgumiem.

Pēc trešās personas pieprasījuma bankrota procesa tiesnesis var noteikt, ka šīs personas savstarpējais izpildījums jāatdod tai no bankrota procesa mantas, ja izpildījums veikts saistībā ar šīs trešās personas un bankrotējušās personas tiesisku darījumu par bankrota procesa mantā iekļautu īpašumu. Šāda veida izpildījumam mutatis mutandis piemēro noteikumus par nepamatotu izpildījumu. Šī izpildījuma atdošanu var noteikt, ja juridiskā darbība notikusi pēc bankrota pasludināšanas un pirms lēmuma par bankrotu publicēšanas reģistrā, kamēr trešā persona, pievēršot pienācīgu rūpību, nevarēja zināt par bankrota pasludināšanu.

Nākotnes prasījuma cesija nerada sekas attiecībā uz bankrota procesa mantu, ja prasījums radies pēc bankrota pasludināšanas, izņemot, ja līgums par prasījuma cesiju noslēgts ne vēlāk kā sešus mēnešus pirms rakstiska bankrota pieteikuma iesniegšanas, apliecinot datumu.

Juridisku darbību apmaiņā pret samaksu bankrota procesa tiesnesis *ex officio* vai pēc pārvaldnieka pieprasījuma atzīst par spēkā neesošu saistībā ar bankrota procesa mantu, ja bankrotējusi persona sešu mēnešu laikā pēc bankrota pieteikuma iesniegšanas to veikusi ar laulāto, radnieku (ieskaitot laulātā radniekus) tiešā līnijā, radnieku (ieskaitot laulātā radniekus) blakus līnijā līdz otrajai pakāpei (ieskaitot), ar personu, kura ir faktiskās attiecībās ar bankrotējušo personu, kurai ar to ir kopīga saimniecība vai kura ir tās adoptētājs vai adoptētais, izņemot, ja darbības otra puse pierāda, ka kreditoru intereses nav tikušas aizskartas. Bankrota procesa tiesneša lēmumu var pārsūdzēt.

Minētais noteikums attiecas arī uz darbībām, ko bankrotējusi persona veikusi ar sabiedrību, kurā tā ir valdes loceklis, vienīgais dalībnieks vai akcionārs, un ar sabiedrībām, kuru valdes locekļi, vienīgie dalībnieki vai akcionāri ir iepriekšējā punktā minētās personas. To *mutatis mutandis* piemēro arī darbībām, ko veikusi bankrotējusi persona, kas ir sabiedrība vai juridiska persona, ja tās veiktas ar tās dalībniekiem, to pārstāvjiem vai laulātajiem, ar saistītajām sabiedrībām, to dalībniekiem un šo personu pārstāvjiem un laulātajiem, kā arī darbībām, ko veikusi bankrotējusi persona, kas ir sabiedrība, ar citu sabiedrību, ja viena no tām ir mātesuzņēmums vai ja sabiedrība ir gan bankrotējušās personas, gan otras darījuma puses mātesuzņēmums.

Rīkojoties *ex officio* vai pēc pārvaldnieka pieprasījuma, bankrota procesa tiesnesis pasludina konkrētu atlīdzības daļu, kas attiecas uz laikposmu pirms bankrota pasludināšanas, bet ne vēlāk kā sešus mēnešus pirms bankrota pieteikuma iesniegšanas, par spēkā neesošu attiecībā uz bankrota procesa mantu, ja atlīdzība par darbu, ko veikusi bankrotējušo personu pārstāvošā persona vai darbinieks, kurš veic uzņēmuma vadības pienākumus, vai tādas personas atlīdzība, kas sniedz ar bankrotējušās personas uzņēmuma vadību vai uzraudzību saistītus pakalpojumus, kuri norādīti darba līgumā, pakalpojumu līgumā vai bankrotējušās personas vadības struktūras lēmumā, kas noslēgts vai pieņemts pirms bankrota pasludināšanas, ir būtiski lielāka par šāda veida darbu vai pakalpojumu vidējo atlīdzību un nav pamatota ar darba apjomu, pat ja šāda atlīdzība jau ir tikusi samaksāta.

Bankrota procesa tiesnesis var pasludināt minēto personu atlīdzību laikposmā pēc bankrota pasludināšanas par pilnībā vai daļēji spēkā neesošu attiecībā uz bankrota procesa mantu, ja tā nav pamatota ar darba apjomu, jo pārvaldību ir pārņēmis pārvaldnieks.

Pēc pārvaldnieka pieprasījuma bankrota procesa tiesnesis arī atzīst šādu darbību spēkā neesību no bankrota procesa mantas viedokļa:

- maksātnespējīgās personas aktīvu apgrūtināšanu ar hipotēku, ķīlu, reģistrētu ķīlu vai kuģa hipotēku, ja maksātnespējīgā persona nav bijusi nodrošinātā kreditora personīgais parādnieks un apgrūtinājums nodibināts 12 mēnešu laikā pirms maksātnespējas pieteikuma iesniegšanas, un maksātnespējīgajai pusei saistībā ar šo nodrošinājumu nav sniegts nekāds izpildījums;
- bankrotējušās personas aktīvu apgrūtināšanu ar hipotēku, ķīlu, reģistrētu ķīlu vai kuģa hipotēku, ja īpašuma apgrūtinājums noteikts pret izpildījumu, kura vērtība salīdzinājumā ar noteikto nodrošinājumu ir nesamērīgi zema;
- minētajiem apgrūtinājumiem neatkarīgi no izpildījuma vērtības, ja ar tiem nodrošina Bankrota likuma 128. pantā minēto personu (bankrotējušās personas tuvinieki vai saistītas personas) parādus, izņemot, ja otra puse pierāda, ka kreditoru interesēm nav ticis kaitēts;
- par saistības neizpildīšanu vai nepienācīgu izpildīšanu paredzētus līgumsodus, ja bankrotējusi persona lielākoties izpildījusi saistību vai ja līgumsods ir acīmredzami pārmērīgs.

Juridiskajām darbībām, kuras veikusi bankrotējusi persona, kuras pasliktina kreditoru situāciju un uz kurām neattiecas Bankrota likums, mutatis mutandis piemēro Civilt kodeksa noteikumus par kreditora aizsardzību pret parādnieka maksātnespēju.

Pārstrukturēšanas procesā saskaņā ar Pārstrukturēšanas likuma 129. pantu kreditoru komitejas piekrišana ir nepieciešama šādām parādnieka vai maksātnespējas procesa administratora darbībām, pretējā gadījumā tās nav spēkā:

- vienošanās vai uzlabošanas procesa mantas daļu apgrūtināšanai ar hipotēku, ķīlu, reģistrētu ķīlu vai kuģa hipotēku, lai nodrošinātu prasījumu, uz kuru neattiecas vienošanās;
- īpašumtiesību uz kādu lietu vai tiesībām nodošanai, lai nodrošinātu prasījumu, uz kuru neattiecas parādu nokārtošanas vienošanās;
- vienošanās vai uzlabošanas procesa mantas daļu apgrūtināšanai ar citām tiesībām;
- līgumu noslēgšanai par kredītiem vai aizdevumiem;
- līguma noslēgšana par parādnieka uzņēmuma vai tā organizētas daļas nomu, vai līdzīga līguma noslēgšana;

(Minēto darbību veikšanu ar kreditoru komitejas piekrišanu neuzskata par spēkā neesošu attiecībā uz bankrota procesa mantu.)

- parādnieka veiktai nekustamā īpašuma vai citu aktīvu, kuru vērtība pārsniedz 500 000 PLN, pārdošanai.

Tāda līguma noteikumi, kā puse ir parādnieks, kuri liedz vai kavē sasniegt paātrinātā vienošanās procesa mērķi, attiecībā uz vienošanās mantu *nav spēkā* (Pārstrukturēšanas likuma 248., 273., 297. pants).

Stāvokļa uzlabošanas procesā parādnieka juridiskās darbības, ar ko tas atsavinājis savus aktīvus, ja parādnieka sniegtā izpildījuma vērtība ir būtiski lielāka nekā parādniekam sniegtā vai parādniekam vai trešai personai rezervētā izpildījuma vērtība, un kas notikušas 12 mēnešu laikā, pirms iesniegts pieteikums par stāvokļa uzlabošanas procesa uzsākšanu, nav spēkā attiecībā uz uzlabošanas procesa mantu. Šis noteikums mutatis mutandis attiecas arī uz tiesas izlīgumu, prasījumu pieņemšanu un atteikšanos no prasījumiem.

Nodrošinājumi attiecībā uz uzlabošanas procesa mantu nav spēkā arī tad, ja tie nav izveidoti tiešā saistībā ar parādnieka labā veiktu izpildījumu, tos izveidojis parādnieks 12 mēnešu laikposmā pirms pieprasījuma par stāvokļa uzlabošanas procesa uzsākšanu, tāpat kā nodrošinājuma daļa, kas nodrošinājuma izveides dienā par vairāk nekā pusi pārsniedz nodrošinātā, par labu parādniekam sniegtā izpildījuma vērtību kopā ar blakus prasījumiem, kas norādīti dokumentā, uz kura pamata izveidots nodrošinājums, ja tas izveidots 12 mēnešu laikposmā, pirms iesniegts pieprasījums uzsākt stāvokļa uzlabošanas procesu (Pārstrukturēšanas likuma 304. pants).

Stāvokļa uzlabošanas procesā, rīkojoties *ex officio* vai pēc administratora pieprasījuma, bankrota procesa tiesnesis konkrētu atbildības daļu, kas attiecas uz laikposmu pirms bankrota pasludināšanas, bet ne vairāk kā trīs mēnešus pirms stāvokļa uzlabošanas procesa uzsākšanas pieteikuma iesniegšanas, pasludina par spēkā neesošu attiecībā uz uzlabošanas procesa mantu, ja atbildība par darbu, ko veicis parādnieka pārstāvis vai darbinieks, kurš veic uzņēmuma vadības pienākumus, vai atbildība personai, kas sniedz ar parādnieka uzņēmuma vadību vai uzraudzību saistītus pakalpojumus, kuri norādīti darba līgumā, pakalpojumu līgumā vai parādnieka vadības struktūras lēmumā, kas noslēgts vai pieņemts pirms stāvokļa uzlabošanas procesa uzsākšanas, ir būtiski lielāka par šāda veida darbu vai pakalpojumu vidējo atbildību un nav pamatota ar darba apjomu, pat ja šāda atbildība jau ir tikusi samaksāta. Bankrota procesa tiesnesis var pasludināt minēto personu atbildību par laikposmu pēc stāvokļa uzlabošanas procesa uzsākšanas par pilnībā vai daļēji spēkā neesošu attiecībā uz uzlabošanas procesa mantu, ja atbildība nav pamatota ar darba apjomu, jo pārvaldību ir pārņēmis maksātnespējas procesa administrators (Pārstrukturēšanas likuma 305. pants).

Maksātnespējas procesa administrators var uzsākt procesu par darbību pasludināšanu par spēkā neesošām, kā arī citus procesus, kuros prasījumus pamato ar darbības spēkā neesību. Darbību nevar pasludināt par spēkā neesošu, ja pagājis gads kopš stāvokļa uzlabošanas procesa uzsākšanas, izņemot, ja [saskaņā ar Civilt kodeksu](#) šis pilnvaras izbeigušās agrāk. Minēto termiņu nepiemēro, ja pieprasījums atzīt darbības par spēkā neesošām izteikts iebilduma veidā. Juridiskās darbības, ko veikusi bankrotējusi persona un kas pasliktina kreditoru situāciju, un uz kurām neattiecas iepriekšminētie noteikumi, var attiecīgi apstrīdēt saskaņā ar [Civilt kodeksa](#) noteikumiem par kreditora aizsardzību pret parādnieka maksātnespēju (Pārstrukturēšanas likuma 306.-308. pants).

Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Ne Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkls, ne Eiropas Komisija neuzņemas nekādu atbildību par šajā dokumentā ietverto vai minēto informāciju vai datiem. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.